МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

АРАДУВЛ 1923-ча шера денз

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета, Чечено-Ингушской АССР

№ 84 (2605) | Ера, 19 октябрь, 1961 шу | Мах 2 кеп.

Советски Союза Коммунистически парте XXII-ча съездах бола ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

17 октябре, Iуйрийна 10 сахьат даьлча, Москве, Кремлерча съездий Двореце болх дIаболабаьб Советски Союза Коммунистически парте XXII-ча съездо.

Къамаьл а даь, съезд хьайийлар КПСС ЦК-а Хьалхарча секретара новкъоста Н. С. Хрущева.

Съездо хержар съезда Президиум, Секретариат, Редакционни комисси, Мандатни комисси.

Съезде дувцаргдолаш чIоагIду ер дешаш:

1. КПСС Центральни Комитета отчет — докладчик КПСС ЦК-а Хьалхара секретарь нов. Н. С. Хрущев.
2. КПСС Центральни Ревизионни Комиссе отчетни доклад — докладчик Центральни Ревизионни Комиссе председатель нов. А. Ф. Горкин.
3. КПСС Программа проект — докладчик нов. Н. С. Хрущев.
4. КПСС Устава юкъе хиннача хувцамех — докладчик КПСС ЦК-а Секретарь нов. Ф. Р. Козлов.
5. Парте центральни органаш харжар.

Съезда делегаташеи хьаьшашеи безаме тIа а эцаш, КПСС Центральни Комитета отчет еш къамаьл дир КПСС ЦК-а Хьалхарча секретара нов. Н. С. Хрущева.

Цул тIехьагIа съездо ладийгIар КПСС Центральни Ревизионни Комиссе председатела нов. А. Ф. Горкина яьча КПСС Центральни Ревизионни Комиссе отчетни докладага.

КОММУНИСТИЧЕСКИ ОБЩЕСТВО ХЬАЛЪЕРИЙ СЪЕЗД

Хьайийлай Советски Союза Коммунистически парте XXII-гIа съезд

1961 шера 17 октябрь. Московски Iуйре. Кремль. Хьамсара, йовзаш, цIе седкъий доахкаш. Парте, дерригача советски халкъа корта, мехка эггара дикагIа бола нах баьхкаб тахан укхаза кизгахи мрамора хи даьча кердача хозача гIирсаша — съездий Кремлевски Двореце. Революционни тIемий ветеранаш, хьалхарча пятилеткай турпалаш, дерригa дуне цецдоаккхаш советски нах укх тIеххьарча шерашка эггара хьалха космосе бахийта дола тамашийна гIулакхаш карагIдаьннараш гулбеннаб сийлахь-йоккхача коммунистически форуме адамий исторе чухь эггара хьалхара коммунизм хьалъяра Программа тIаэцар духьа.

Предприятешкара, гIишлошкара, транспортера миллионаш бола болхлой, колхозашкара ахархой, советски интеллигенци къаьстта чIоагIа хьинар совдаьккха кийчлуш хилар цу денга, цунна хетабора цар шоай хьинарера, хIама хьакхоллаш бола къахьегам. Тешшаме коммунизма сийрдача лакхаленашка йодаш йола ерригa вай сийлахь-йоккха Даьхе эггара доккхагIа а гIозагIа а долча цIейна санна накъа ера парте XXII-ча съезда.

КПСС съездага ладувгIаш да деррига дуне. Прогрессивни адамаша даькъала дувц вай халкъ, вай парти, кердача заман байракх лелаераш а толашагIа йола, бакъахьара идеалаш йоахкаш а уж хиларах тарра. Дунен уйла чIоагIа тIаэзар КПСС кердача Программа проекто — льаттан тIа машар, къахьегам, кортамукъале, нийсхо, вошал, дерригача халкъий ираз чIоагIдеш йолча коммунизма цу манифесто.

Итт сахьат далара гарга кхаьчай ха. ДIайха моаршал хоатт съезда делегаташа президиуме шоай моттигашка багIача вошал долча дуккхача коммунистически болхлойи партей делегацей кулгалхошка.

Бокъонца Iуйрийна 10 сахьат даьнна ха. ЧIоаггIа, дIаьхдаь тIоараш тохарца тIаийцар съездо гучабаьнна КПСС Центральни Комитета Президиума — вай сийлахь-йоккхача парте денал долча штаба членаш. Берригаш а хьалгIовтт.

ЧIоаггIа уйла тIаяхийта ладувгI делегаташеи хьаьшашеи съезда болх дIаболалуча юххье КПСС ЦК Хьалхарча секретара Никита Сергеевич Хрущева деча къамаьлага.

— Вай парте аргIанна йоагIа XX-гIа съезд 1956 шера февраль бетта хилар, — йоах Н. С. Хрущева. — Цу хана денз пхи шуи ах шуи совгIа ха яьннай. Парте, Советски Союза дерригача халкъий вахараи балхаи юкъе, деррига дуне дегIацара юкъе а санна, исторически лоархIамерча событеша хьалйизза яр из лоархIамера ха.

АргIанара йоацача XXI-ча съездо соцам тIаийцар аргIанара съезд 1961 шера гулйойла, аьнна. Цу соцамга хьежжа тахан ший болх дIаболабу парте XXII-ча съездо.

Парте XXII-ча съезде хержав решающи голос йолаш 4.408 делегати совещательни голос йолаш 405 делегати. Съезде венав решающи голос йолаш 4.394 делегати совещательни голос йолаш 405 делегати. ТIа ца ва бахьан долаш тIаванза ва 14 делегат.

Центральни Комитето тIадилларах новкъоста Н. С. Хрущева предложени лу съездага болх дIаболабайта, дIакхайкаду Советски Союза Коммунистически парте XXII-гIа съезд хьайийла хилар.

Новкъоста Н. С. Хрущева йоах, XXI-гIа съезд хинначул тIехьагIа дIаяхача хана чухь гIорбаьнна деятелаш боацаш бисаб дунен халкъашта юкъера коммунистически болхлой болам. Царех ба вайна бицлургбоаца новкъостий Вильгельм Пик, Уильям Фостер, Гарри Политт, Юджин Деннис, Вацлав Копецкий, Элиас Лаферте, Фараджалла Хелу, Гастон Монмуссо.

Колониализмана духьала лоаттабеча къовсаме веннав Африка къамий-кортамукъален болама гIорваьнна деятель Патрис Лумумба.

Тийша болх боаллача фашистски убийца, империалисташта чулаттачун кулгах веннав новкъост Инэдзиро Асанума, Японе Социалистически парте председатель, гIорваьнна общественни деятель а машари демократи бахьан долаш къовсам лоаттабаьр а.

Йист ца хулаш минут яккхарца цар сий де оал новкъоста Н. С. Хрущева. Берригаш а хьалгIовтт.

Новкъоста Н. С. Хрущева хоам бу доазол дехьарча 80 марксистско-ленински партешкара делегацеш парте XXII-ча съезде яьхка хиларах.

Мукъа ба сона, йоах цо, укхаза йолча доттагIийи вежарийи партей делегацешка дIайха моаршал хатта **(чIоаггIа тIоараш тох):**

Новкъост Чжоу Энь-лай керте латтача Китая Коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Владислав Гомулка керте латтача Польски вIашагIкхийттача болхлой парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Антонин Новотный керте латтача Чехословаке коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Вальтер Ульбрихт керте латтача Германе социалистически цаI йолча парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Георге Георгиу-Деж керте латтача Румынски болхлой парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Тодор Живков керте латтача Болгарски коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Янош Кадар керте латтача Венгерски социалистически парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Хо Ши Мин керте латтача Вьетнама къахьегамхой парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Ким Ир Сен керте латтача Корея къахьегама парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Юмжагийн Цеденбал керте латтача Монгольски халкъа революционни парте **(тIоараш тох),**

Вай дег чура моаршал хоатт воашта юкъе йолча делегацешка:

Новкъост Морис Торез кертте латтача Французски коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Пальмиро Тольятти кертте латтача Итальянски коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Новкъост Блас Рока керте латтача Куба вIашагIкхийттача революционни организацей **(тIоараш тох),**

ЦК председатель новкъост Дип Айдит керте латтача Индонезе коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Парте Национальни совета генеральни секретарь нов. Аджой Кумар Гхош керте латтача Инде коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Парте председатель новкъост Сандзо Носака керте латтача Японе коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Генеральни секретарь новкъост Вилле Песси керте латтача Финлянде коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Генеральни секретарь новкъост Джон Голлан кертте латтача Великобритане коммунистически парте **(тIоараш тох),**

ЦК-а хьалхара секретарь новкъост Макс Рейман керте латтача Германе коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Парте председатель новкъост Долорес Ибаррури керте латтача Испане коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Парте генеральни секретарь новкъост Алваро Куньял керте латтача Португальски коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Америка ВIашагIкхийттача Штатий Коммунистически парте: новкъостий Элизабет Герли Флинна, Генри Уинстона, Джеймса Джексона **(тIоараш тох),**

ЦК-а хьалхара секретарь новкъост Костас Колиянис керте латтача Греце коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Парте председатель новкъост Эрнест Бюрнель керте латтача Бельге коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Генеральни секретарь новкъост Эзекиас Папаиоанну керте латтача Кипра къахьегама халкъа прогрессивни парте **(тIоараш тох),**

Парте председатель новкъост Иоганн Коплениг керте латтача Австре коммунистически парте **(тIоараш тох),**

ЦК-а секретарь новкъост Викторио Кодо Вилья керте латтача Аргентина коммунистически парте **(тIоараш тох),**

Партена национальни хьалхле лелаяра председатель нов-

(ДIахододар 2-ча оагIо тIа).

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 44 шу дизаргара
КПСС ТIАХЬЕХАМАШ

1. Даькъала хилда сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 44 шу дизар!

2. Сийле хийла адамий исторе чухь керда зама — капитализм йохареи коммунизм котъялареи зама хьайийлача Сийлахь-боккхача Октябра!

3. Даькъала хийла Советски Союза Коммунистически парте XXII-гIа съезд — коммунистически общество хьалъерий съезд!

4. Советски Союза къахьегамхой! Деррига низаш тIадахийта вай мехка коммунистически общество хьалъяра йола сийлахь-йоккха программа кхоачашъяра.

Коммунизм котйоахаш долле!

5. Даькъала хийла марксизм-ленинизм — коталонаш йоаха Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце байракх, дерригача дунен тIарча къахьегамхой низ бола идейни герз!

6. Масса мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

7. ДIайха моаршал да вошал долча коммунистическии болхлойи партешка — масса мехкашкарча болхлой классеи къахьегамхойи денал долча авангардага!

Даькъала хийла дерригача дунен тIарча коммунистий сийлахь-доккхача эскара йохаргйоаца цхьоагIои цун кхотадалари!

8. ЛакхагIа айе пролетарски интернационализма байракх!

9. ЧIоагIлуйла машар, къамий лоIам, демократи, социализм бахьан долаш лоаттабеча къовсаме масса мехкашкарча болхлой классои къахьегамхошеи кхоачашдеча гIулакхий цхьоагIо, цар барт-йиш!

10. Дунен халкъаш! Колониальни лоала эхь дайна система массанахьара, цIенъяь дIаяккхар духьа къовсам лоаттабе! Iалальмате чехка мукъадаха гIерта деррига колониальни мехкаши халкъаши!

11. Массадолча мехкий халкъаш! Шо — машар бахьан долаш лоаттабеча къовсаме хоадамбеш бола низ! Фийлал йолаш хила, гучабаха империалистически тIом хьалхьебераш — адамий моастагIий! Массане а цIендаь герз дIадаккхара тIехьа къовсам лоаттабе!

12. Массадолча мехкий халкъаш! ЛаьрхIе духьал довла Малхбузен Германех Европе тIема кхерама керттера кхуврч бара, немецки реваншисташ ракетно-ядерни герзаца кийчбара! СихагIа германски машара договор делга а Малхбузен Берлинах ший лоIаме город елга а дIадеха!

13. ДIайха моаршал да капиталистически мехкий набахтенашка Iазап озаш боахкача, шоай халкъий кортамукъалеи иразि бахьан долаш, машар, демократи, социализм бахьан долаш майра къовсам лоаттабаьрашка! Кортамукъале ле реакцено Iазапе лоаттабераштa, капитала тутмакхашта!

14. Даькъала хийла дунен социалистически система — дунен халкъашта юкъерча болхлой класса керттера толам, социализмаи коммунизмаи новкъа долхача, кортамукъеи суверении долча халкъий низ бола доттагIал!

15. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Китайски Халкъа Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда Советски Союзеи Китаеи сийлахь-доккхача халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

16. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Албане Халкъа Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии албанскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

17. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Болгаре Халкъа Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии болгарскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

18. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Венгерски Халкъа Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии венгерскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

19. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача, демократически наькъашца шоай мохк машарца вIашагIтохар духьа къовсам лоаттабеча Вьетнама Демократически Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии вьетнамскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

20. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Германски Демократически Республика къахьегамхошка! ЧIоагIлулда советскии германскии халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

Даькъала хийла Германски Демократически Республика!

21. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача, демократически наькъашца шоай мохк машарца вIашагIтохар духьа къовсам лоаттабеча Корейски Халкъа-Демократически Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии корейскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

22. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Монгольски Халкъа Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии монгольскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

23. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Польски Халкъа Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии польскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIал!

24. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Румынски Халкъа Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии румынскии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

25. Вежарий моаршал да социализм хьалъеш боахкача Чехословацки Социалистически Республика къахьегамхошка! Даькъала хилда советскии чехословацкии халкъашта юкъера цIаккха дохаргдоаца доттагIали барт-цхьоагIои!

26. Вежарий моаршал да Югославе Федеративни Халкъа Республика къахьегамхошка! Машари социализми бахьан долаш лоаттабеча къовсама духьа дегIа а ухалда, чIоагI а лулда советскии югославскии халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

27. ДIайха моаршал да сийлахь-доккхача индийски халкъага! ДегIа а ухалда, чIоагI а лулда Советски Союзеи Индеи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

28. ДIайха моаршал да сийлахь-доккхача индонезийски халкъага! ДегIа а ухалда, чIоагI а лулда Советски Союзеи Индонезеи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

29. ДIайха моаршал да машар, нейтралитет, ший мехка лоIам бахьан долаш къовсам лоаттабеча Лаоса халкъага!

30. ДIайха моаршал да машар а шоай мехкий къамий лоIам чIоагIбар а духьа къовсам лоаттабеча Бирма, Цейлона, Камбоджа халкъашка!

31. ДIайха моаршал да афгански халкъага! ЧIоагI а лулда, дегIа а ухалда Советски Союзаи Афганистанаи юкъера доттагIлен, дикача лоалахой гIулакххаш!

32. ДIайха моаршал да империалисташа леладеча гIулакхашта духьал, колониализм цIенъяь дIаяккхар духьа, шоай мехкий лоIами суверенитети чIоагIъяр духьа, къамий экономикеи культуреи дегIайоалаяр духьа къовсам лоаттабеча Iарбий мехкий халкъашка!

33. ДIайха моаршал да ший кортамукъалеи къаман лоIами бахьан долаш майра къовсам лоаттабеча алжирски халкъага!

34. ДIайха моаршал да колониализма зIанараш тийдача а шоай лоIам чIоагIбар духьа майра къовсам лоаттабеча а кортамукъача африкански паччахьалкхений халкъашка!

35. ДIайха моаршал да конголезски паччахьалкхен лоIами цхьоагIои бахьан долаш, колонизатораша леладеча гIулакхашта духьал къовсам лоаттабеча конголезски халкъага!

36. ДIайха моаршал да керда вахар дуллаш доаллача, ший кортамукъалеи лоIами лорадеш долча Кубай турпалерча халкъага!

ДегIа а ухалда, чIоагI а лулда Советски Союзеи Кубаи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

37. ДIайха моаршал да империализмана духьал, шоай мехкий лоIами суверенитети чIоагIъяр духьа, халкъашта юкъера машари барт-цхьоагIои бахьан долаш къовсам лоаттабеча Латински Америка халкъашка!

38. Дерригача дунен тIарча чIоагIача машара духьа даькъала хилда Англе, Америка ВIашагIкхийттача Штатий, Франце, Советски Союза халкъий доттагIали барт-цхьоагIои!

39. ДIайха моаршал да милитаризманеи фашизм юха дийнъяраи духьала къовсам лоаттабеча Германе Федеративни Республика къахьегамхошкеи дерригача прогрессивни низашкеи! ЧIоагIлулда советскии германскии халкъашта юкъера доттагIал!

40. ДегIа а ухалда, чIоагI а лулда Советски Союзеи Италеи халкъашта юкъера доттагIлен гIулакхаш!

41. Даькъала хилда Советски Союзеи Финляндски Республикаи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

42. ДегIа а ухалда, чIоагI а лулда советски халкъаи Швеце, Норвеге, Дане, Исланде халкъаштеи юкъера доттагIлен гIулакхаш!

43. Даькъала хилда Советски Союзеи Австреи халкъашта юкъера доттагIали барт-цхьоагIои!

44. ДIайха моаршал да шоай территоре американски тIема базаш яхкара духьала, мохк ший лоIамеи демократически наькъацеи дегIаахара тIехьа, лоалаха мел ядача паччахьалкхенашца машари доттагIали хилара тIехьа къовсам лоаттабеча японски халкъага!

45. Даькъала хийла машар безаш йола Советски Союза ленински арахьара политика — тайп-тайпара общественни строяш йола паччахьалкхенаш машарца яхара, халкъий машари кхерамзлеи чIоагIъяра, цар кортамукъалени лоIамеи сий дара, экономическии культурнии бувзамаш шерра дегIакхувлара политика!

46. Даькъала хилда коталонашца сийле яькха, тешшаме машар лорабеш, вай Даьхен паччахьалкхен хьашташи кхерамзлеи лораеш дола майра Советски ТIема Низаш!

47. Советски тIемахой! ТIемеи политикаи кийчо еча керда коталонаш яха, тIатеIIе Iомае хIанзара техникеи герзи, дика кхоачашъе тIема дисциплина, мамогга лакхъе шоай тIема говзал!

48. Даькъала а хийла, чIоагI а луйла болхлой классеи колхозни ахархойи йохаргйоаца цхьоагIо — СССР-е бокъонца коммунизм чакхйоаккхаргйола низ!

(ДIахододар 2-ча оагIо тIа).

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 44 шу дизаргара

КПСС ТIАХЬЕХАМАШ

(Йистедоалар. Долалур 1-ча оагIо тIа.)

49. Даькъала а хийла, чIоагI а луйла СССР халкъий йохаргйоаца цхьоагIои вежарий доттагIали — дукххача къамех латтача вай социалистически паччахьалкхен низи хознеи духдувла хьаст!

50. Советски Союза къахьегамхой! Коммунизм хьалъелга халкъа карара, хьинара, хьаькъала гIулакх да. Деррига низаш тIадахийта коммунизма материально-техничесни база хьаяра!

51. Городий а юртий а къахьегамхой! Хьинаре къахьегарца лоаццача исторически хана чухь котало йоаккхаргья вай капитализмаца лоаттаеча машаререча экономически яхье! Сага сих продукци якккара Америка ВIашагIкхийттача Штаташта тIехьа а кхуврглда, хьалха а доврглда вай!

52. Советски Союза къахьегамхой! ШерагIа йоаржае ворхI шера план кхоачаш а тIеххоачаш а яр духьа дерригача халкъо лаьца социалистически яхь!

53. Сийле хийла коммунизм хьалъерий хьалхарча мугIарашка йолхача коммунистически къахьегама коллективайи ударникийи, производства дикагIа болча болхлойи новаторийи! ДикагIбарий опыт массаболча къахьегамхошка дIакхоачийтаргья вай!

54. Советски Союза къахьегамхой! Мамогга чIоагIъе социалистически доалахье — вай мехка низ кхоачилге дIахо а лакхъяреи халкъа вахара хьал дунен тIа эггара тIеххилийтареи лард!

55. Советски Союза къахьегамхой! ХIара советски саго шехьегача къица гаргаоз коммунизма котало! Болх ца бечо хIама а даац яха коммунизм хьалъерий принцип хадданза чакхъякккхара тIехьа къовсам лоаттабе!

56. Промышленноста, гIишлош ю, транспорта болхлой! ТIагIертта лакхъе къахьегама овсарле! Комплексни механизации автоматизации чакхъяха, майрра производствана юкъедоаладе Iилмана, техникана, дикагIа йолча опыта карагIдаьннараш!

57. Промышленноста, юрта боахама, гIишлош ю, транспорта болхлой! Хьисапаца а кхом беш а капитальни вложенеех дикагIа пайда эцара тIехьа къовсам лоаттабе! Средстваш екъаш йоха а маяйта, зехьа йоа а маяйта! Кхоачамаш эггара кертерча, йистеяла езача стройкашка хьежаде!

58. Болхлой, инженераш, техникаш! Производства дикагIа дола хьокхамаш тоадара тIехьа, бедал, электроэнерги, металл, доагор кходара тIехьа, продукцега дIабода мах лохбара тIехьа къовсам лоаттабе! Рационализаторийи изобретателийи болам дуккха нах юкъеозаш дегIабоалабе!

59. Еза-йоккхача индустре болхлой! Технически прогрессеи мохк экономически низ кхоачаш хиларен лард йолча еза-йоккхача промышленноста болх дIахо а тоабара, халкъа вахара хьал тоадара, вай Даьхен оборонни низ чIоагIбара тIехьа къовсам лоаттабе!

60. Советски металлургаши горнякаши! Техникеи производства технологии тоае! ДукхагIа пайда эца производственни мощностех! ЧехкагIа караерзае руда доалла керда моттигаш! Халкъа боахама дукхагIа руда, чон, болат, прокат, турбаш, бос бола а наггахьа мара доаца а металлаш хилийта!

61. Советски энергетикаш, электростанцеши электросеташи хьалъераш, монтажникаш! Электрификаци коммунистически общества чIоагIале я! Электроэнерги яккхара темпаш тIехлоаттаелга Iалашде, электросистемаш хьалъяргеи царга болх байтаргеи дIабода мах лохбе!

62. Машинаши прибораши ю болхлой! ЧехкагIа Iомае йоккха овсарле йолаши пайданегIеи болх бу кердагIа йола машинаши прибораши, комплексни механизацеи автоматизацеи средстваш арахеца! ТIагIертта къовсам лоаттабе халкъа боахама деррига доакъош кердача техникаца Iалашдара тIехьа!

63. Мехкдаьттаи газовии промышленноста болхлой! Геологически тохкамаш дареи бурув тохареи балхаш, лаьттагIара рузкъа доалла моттигаш караерзаелга сихде. Мехкдаьтта чакхдоахача заводий мощносташ лакхъе, дикагIа арахеца мехкдаьтта продукташ! Мехка дукхагIа мехкдаьттеи гази лургья вай!

64. КIора промышленноста болхлой! КIор бакккхара шерагIа юкъейоалае комплексни механизации пайданагIа йола способаши! КIорага дIадодар лох а де, кIор дикагIа а хилийта!

65. Химически промышленноста болхлой! ЧехкагIа балха юкъе а кхувла, Iома а е керда мощносташ! Химически бедалах дика а дарегIа а дола товараш дукхагIа арахеца! Юрта боахама дукхагIа яха минеральни удобренеш!

66. Советски гIишлонхой! ДегIа а йоалае, тоа а е гIишлош ю индустри! Керда предприятеш, нах чубаха цIеношт, школаш, больницаш, берий учрежденеш сихагIа а дикагIа а хьалъе! Дика, хоза, дарегIа йола зданеши сооруженеши хьалъе!

67. ГIишлой материалаш еча промышленноста болхлой! Мамогга дукхагIа хьае цемент, керда, пайданегIа йола гIишлой материалаш, хIамаш, вIашагIъехка конструкцеш!

68. Хьун, дахчан хIамаш еча, каьхата промышленноста болхлой! Мехка дукхагIа хьу, дика мебель, целлюлоза, каьхат лургда вай!

69. Ейгача промышленноста болхлой! Товараш дукхагIа арахеца, шеръе цар ассортимент! ДукхагIа арахеца бахача наха чIоагIа а хоза а кIадаш, барзкъаш, кога гIирс, цIагIа лелае эша хIамаш!

70. Кхачан промышленноста болхлой! Мамогга дукхагIа а дикагIа а арахеца кхачан продукташ, шеръе цар ассортимент!

71. Чкъаьрий промышленноста болхлой! Дийлача фордашкара, океанашкара, чурча Iамашкара дукхагIа чкъаьрий лувца! ДикагIа хьае чкъаьрий продукташ!

72. Советски транспорта болхлой! Тоаеш эрга а яха, хIанзарча технически средствашца Iалаш а е машиннаькъа, форда, додача хиш, автомобильни, фецара транспорт! Мухь дIакхачийтара ханаш лоацъе! Пассажирашта дикагIа гIулакх де!

73. Бувзама болхлой! ДегIа а йоалае, тоа а е бувзама средстваш! Почта, радиос, телевидене, телефона, телеграфа дика болх белга вIаштIехьдаккха! Тоаде бахача наха ду гIулакх!

74. Юрта къахьегамхой! ДIахо а юрта боахам лакхбар коммунизм хьалъяра керттера эша хьал да! Даьхенна дукхагIа лургда вай ялат, дулх, шура, даьтта, фуаш, тха, боамбилен, шекара свекла, коартолаш, баьца дааараш, сомаш, чай, кхыйола продукташ!

75. Колхозхой! Колхозни строй толашагIа хиларах мамогга дукхагIа пайда эца, чIоагIбе юкъара боахам, колхозни демократи дегIайоалае!

Колхоз ахархошта йола коммунизма школа я!

76. Юрта боахама къахьегамхой! Лаьттеи хьайбаши леладара Iилман ларда тIа кийчъяь системаш, дикагIа дола агротехническии зоотехническии карагIдаьннараш майрагIа юкъедоаладе!

Ерригача колхозех йоккха овсарле йолаш болх бу а боккха пайда лу а боахамаш дергда вай!

77. Колхозийи совхозийи къахьегамхой! Мамогга дегIабоалабе юкъарча хьайбай боахам, лакхъе хьайбай продуктивность! ЧIоагIъе доакъарий база, хьажкIаш, кхеш, шекара свекла дика хьувкъийтара тIехьа къовсам лоаттабе!

78. Колхозхой, совхозий болхлой, юртара механизатораш! Юрта боахама шерагIа юкъейоалае комплексни механизации электрификации! Керда техника Iомаеш караерзае!

79. Совхозий болхлой! Ерригача совхозех хьокхамера, дукха товараш луш йола, пайда боала предприятеш ергья вай!

80. Целинни лаьттай къахьегамхой! Ялат массаза а дика хьувкъийта гIерта! Мамогга дегIабоалабе юкъарча хьайбайи коа тIарча оалхазарийи боахам! Лаьттанцарча балха культура лакхъяра тIехьа къовсам лоаттабе!

81. Советски торговлеи юкъарча кхачани болхлой! Бахача наха гIулакх дара культура лакхъяра тIехьа къовсам лоаттабе, къахьегамхой тIа-тIа дукхагIа шерлу хьашташ дикагIа довза, уж диззагIа кхоачашде!

82. Советски учрежденей болхлой! Паччахьалкхен аппарата болх дIахо а дикагIа тоабе гIерта, дуккхача наха юкъе бу организаторски болх лакхбе! ДIаяккха бюрократизм, чIоаггIа терко еш ладувгIа къахьегамхой хьашташкеи цар хаттарашкеи!

83. Iилмаи лакхерча дешара заведенейи болхлой! ДIахо а Iилма, технически прогресс тоаяра тIехьа къовсам лоаттабе! Керда гучадаьннараши тохкам баь дика дараши чехкагIа производствана юкъедахьа гIерта! Коммунизма заманна мабоаггIара бола специалисташ кийчбе!

Сийле хийла советски Iилма!

84. Сийле хийла исторе чухь эггара хьалха Лаьттанна гонахьа низ болча космически кемашца советски космонавташа толамца го боаккхилга Iалашдаьча советски Iилмахой, конструкторий, инженерий, техникий, болхлой!

Сийле хийла советски космонавтий!

85. Литератураи искусстваи деятелаш! КъаьгагIа хьахьокха шоай произведенешка советски сага турпали хозали! Произведеней йоккха идейностьи художественни говзали хилара тIехьа, литератураи искусстваи халкъа вахарца, коммунизм хьалъяра декхарашца айхха, хадданза бувзам хилара тIехьа къовсам лоаттабе!

86. Кепайоазон, радио, телевидене, издательствай, культурно-просветительни учрежденей болхлой! Даим котъювла коммунистически идеяш, дикагIа йола опыт, Iилманеи техниканеи карагIдаьннараш, адамаша Iояь духовни ганз кIаьдца луш дуккхача нахага дIайовзийташи юкъекхухьаши хида!

87. Халкъа просвещене болхлой! Берашта дикагIа хьехилга лакхде, школа вахарца, производстваца айхха бувзам хилийтара тIехьа къовсам лоаттабе! Къахьегам безара, коллективизма, Даьхенна, коммунизма гIулакха мутIахьа хилара уйланца кхее хьатIакхувш йола тIехье!

88. Медицински болхлой! Тоа а е, дегIа а йоалае халкъа унахцIено, дарба дечеи санитарнии учрежденей балха культура лакхъе! Медицински Iилмана керда карагIдаьннараш практикана юкъехьо!

89. Даькъала хийла къахьегамхой депутатий Советаш — вай мехкарча Iаьдала бокъонца йола халкъа органаш!

ДегIа а йоагIийла, чIоагI а луйла советски социалистически демократи!

90. Советски профсоюзаш! Мамогга лакхде коммунизм хьалъяра тIехьа лоаттабеча къовсаме болхлой классои интеллигенцеи дукхагIа хьинаре дакъа лоацилга! Хадданза йоакхо е дуккхача наьха коммунистически сакхетам лакхбара, дIахо а болхлойи гIулакхерча наьхеи вахара хьал а культурни боарам а лакхбара!

Даькъала хийла советски профсоюзаш — коммунизма школа!

91. Даькъала хилба советски кхалнах — коммунизм хьалъеча юкъе хьинаре дакъа лоацараш!

92. Даькъала хийла Ленински комсомол — Коммунистически парте тешам бола гIончеи тIехьеи, коммунизм хьалъеш боахкача къонача гIишлонхошта хьалха латта отряд!

93. Кагий нахи мехкарийи! Коммунистически хьисапе болх бе а деша а Iомале! Доккхий, дика моральни гIулакхаш Iомаде! Революционни гIулакхаш тешшаме дIахьораш, кхетам болаш коммунизм хьалъераш хила, массаза а вай Даьхе лорае кийча хила!

Даькъала хилба сий дола советски кагирхой!

94. Пионераши школьникаши! ТIагIертта Iомаде дешар, беза а беза, лархIа а лархIа къахьегам! Ленина гIулакх бахьан, коммунизм бахьан хьинаре къовсам лоаттабара кийчле!

95. Коммунисташи комсомольцаши! СССР-е коммунизм хьалъеш дерригача халкъо лоаттабеча къовсаме хьалха латта!

96. Сийле хийла ленински идеяш котъяхара тIехьа чIоаггIа къовсам лоаттабеча, хьинар, денал долаш коммунизм хьалъеча советски халкъа!

97. Даькъала а хийла, чIоагI а луйла партеи халкъеи цхьоагIо—советски строя низи из эшаргйоацаш хилари духдувла хьаст, коммунизм хьалъеча керда коталонаш йоахаргхилара тешам.

98. Даькъала хийла Советски Социалистически Республикай Союз— вай мехка халкъий доттагIлен чIоагIало, машара, демократе, социализма чIоагIало!

99. Даькъала хийла вай дукха еза Советски правительство!

100. Даькъала хийла Ленина хьаяь сий дола Советски Союза Коммунистически парти — шийх бола тешам чIоагIбенна халкъа авангард, коммунизм хьалъяра тIехьа лоаттабеча къовсаме советски общества хьалхле лелаюи цунна лостам телеи низ!

101. Даькъала хийла дунен тIа дерригача халкъашта Машар, Къахьегам, ПаргIато, Нийсхо, Вошал, Ираз чIоагIдеш йола коммунизм!

Советски Союза Коммунистически парте
Центральни Комитет.

СЕРДАЛО
2-гIа оагI. 19 октябрь, 1961 шу.

КОММУНИСТИЧЕСКИ ОБЩЕСТВО ХЬАЛЪЕРИЙ СЪЕЗД

(Йистедоалар. Долалур 1-ча оагIо тIа).

къост Луис Карлос Престес керте латтача Бразильски коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а генеральни секретарь новкъост Хесус Фария керте латтача Венесуэла коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а хьалхара секретарь новкъост Родней Арисменди керте латтача Уругвая коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦКУ генеральни секретарь новкъост Луис Корвалан керте латтача Чиле коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а политически секретарь новкъост Хильберто Виейра керте латтача Колумбе коммунистически парте (тIоараш тох),

Генеральни секретарь новкъост Тим Бак керте латтача Канада коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а генеральни секретарь новкъост Педр Саад керте латтача Эквадора Коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а секретарь новкъост Руис Гонсалес керте латтача Боливе коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а хьалхара секретарь новкъост Мартинес Вердуго керте латтача Мексикански коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а секретарь новкъост Хорхе Дель Прадо керте латтача Перуански коммунистически парте (тIоараш тох),

Генеральни секретарь новкъост Лоренс Шарки керте латтача Австрале коммунистически парте (тIоараш тох).

Национальни комитета председатель новкъост Джордж Джексон керте латтача Нови Зеланде коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а хьалхара секретарь новкъост Ларби Бухали керте латтача Алжирски коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а хьалхара секретарь новкъост Салям Адиль керте латтача Иракски коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а генеральни секретарь новкъост Халед Багдаш керте латтача Сирийски коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а секретарь новкъост Никола Шауи керте латтача Ливански коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а генеральни секретарь новкъост Фуад Нассар керте латтача Иордански коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а хьалхара секретарь Али Ята керте латтача Марокканскн коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а секретарь новкъост Мохаммед Хармель керте латтача Тунисски коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а хьалхара секретарь новкъост Реза Радманеш керте латтача Ирана халкъа парте (тIоараш тох),

Парте председатель новкъост Хильдинг Хагберг керте латтача Швеце коммунистически парте (тIоараш тох),

Парте председатель новкъост Эмиль Левлиен керте латтача Норвеге коммунистически парте (тIоараш тох),

Парте председатель новкъост Кнуд Есперсен керте латтача Дане коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а генеральни секретарь новкъост Пауль де Гроот керте латтача Нидерландий коммунистически парте (тIоараш тох),

Парте генеральни секретарь новкъост Эдгар Воог керте латтача Швейцарски къахьегама парте (тIоараш тох),

ЦК-а генеральни секретарь новкъост Доминиг Урбани керте латтача Люксембурга коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а генеральни секретарь новкъост Самуил Микунис керте латтача Израила коммунистически парте (тIоараш тох),

ЦК-а генеральни секретарь новкъост Питер Кейнеман керте латтача Цейлона коммунистически парте (тIоараш тох),

Бирма, Гаита, Гваделупа, Гватемала, Гондураса, Доминикански Республика, Исланде, Коста-Рика, Малайи, Мартиника, Никарагуа, Панама, Парагвая, Реюньона, Сальвадора, Сан-Марино, Къилбаседа Ирланде, Судана, Таиланда, Турце, Ирландски республика, Къулбехьен-Африкански Республика вежарий партей, кхыча мехкий а партей делегацешка (тIоараш тох).

Иштта мукъа ба сона вай съезде болча безача хьаьшашка — Африка ший лоIамерча паччахьалкхений къамий демократически партей викалашка доттагIлен, дег чура моаршал хатта:

Гвинейски Республика парте политически секретарь, Национальни собране председатель Сайфулай Диалло керте латтача Гвинея демократически парте делегацега (тIоараш тох);

города Аккра муниципальни совета председатель Эбенезер Цефас Квей керте латтача Гана Республика конвента Халкъа парте делегацега (тIоараш тох);

Парте Политбюро член, Къама собране депутат Тидяни Траоре керте латтача Мале Республика Судански Союз яхача парте делегацега (тIоараш тох).

Съезда делегаташа чIоаггIа тIоараш а детташ, моаршал хоатт съезде баьхкача кхыча мехкашкарча хьаьшашка.

Хьалхле лелаю органаш Президиум, Секретариат, Редакционни комисси, Мандатни комисси харжа йоалалу съезд.

Съезда Президиум харжара хьакъехьа дош лу украински партийни организаце викала И. П. Казанцана. Делегацей викалий совета тIадилларах цо предложени лу 41 саг юкъе а болаш съезда Президиум харжа. Берригаш раьза а болаш Президиум хорж.

СЪЕЗДА ПРЕЗИДИУМ:

Абрамов Г. Г.	Кунаев Д. А.
Аристов А. Б.	Куусинен О. В.
Ахундов В. Ю.	Мазуров К. Т.
Брежнев Л. И.	Максимов Ф. П.
Воробьев Г. И.	Малиновский Р. Я.
Воронов Г. И.	Мжаванадзе В. П.
Ворошилов К. Е.	Микоян А. И.
Гаганова В. И.	Мухитдинов Н. А.
Георгиев А. В.	Пельше А. Я.
Гришин В. В.	Подгорный Н. В.
Громыко А. А.	Полянский Д. С.
Демичев П. Н.	Рашидов Ш. Р.
Долинюк Е. А.	Снечкус А. Ю.
Ермилов В. В.	Спиридонов И. В.
Ефремов Л. Н.	Суслов М. А.
Ефремов М. Т.	Фурцева Е. А.
Игнатов Н. Г.	Хрущев Н. С.
Келдыш М. В.	Шверник Н. М.
Кириленко А. П.	Школьников А. М.
Козлов Ф. Р.	Щербицкий В. В.
Косыгин А. Н.	

Дош лу Московски городской партийни организаце викала П. Н. Демичева. Делегацей викалий совета тIадилларах цо предложени лу 19 саг юкъе а волаш съезда Секретариат харжа. Берригаш раьза а болаш Секретариат хорж.

СЪЕЗДА СЕКРЕТАРИАТ:

Андропов Ю. В.	Кэбин И. Г.	Сурганов Ф. А.
Горкин А. Ф.	Малин В. Н.	Табеев Ф. А.
Гречко А. А.	Попова Н. В.	Чернышев В. Е.
Джавахишвили Г. Д.	Сердюк З. Т.	Шевченко В. В.
Заробян Я. Н.	Соболь Н. А.	Шелепин А. Н.
Лубенников Л. И.	Соколов Т. И.	Шуйский Г. Т.
Казанец И. П.		

Дош лу Ленинградски партийни организаце викала И. В. Спиридонова. Делегацей викалий совета тIадилларах цо предложени лу 15 саг юкъе а волаш съезда Редакционни комисси харжа. Берригаш раьза а болаш Редакционни комисси хорж.

СЪЕЗДА РЕДАКЦИОННИ КОМИССИ:

Аджубей А. И.	Киселев Т. Я.	Поспелов П. Н.
Басов А. В.	Новиков В. Н.	Родионов Н. Н.
Грушецкий И. С.	Органов Н. Н.	Сатюков П. А.
Иващенко О. И.	Павлов С. П.	Скрябин В. В.
Ильичев Л. Ф.	Пономарев Б. Н.	Титов Ф. Е.

Делегацей викалий совета тIадилларах 35 саг юкъе а волаш съезда Мандатни комисси харжа предложени лу Узбекистана партийни организаце викала Ш. Р. Рашидова. Из предложени тIа а ийца, берригаш раьза а болаш Мандатни комисси хорж.

СЪЕЗДА МАНДАТНИ КОМИССИ:

Бодюл И. И.	Кулаков Ф. Д.	Синица М. С.
Галаншин К. И.	Лощенков Ф. И.	Соломенцев М. С.
Голиков Ф. И.	Ляшко А. П.	Титов В. Н.
Горячев Ф. С.	Мальбахов Т. К.	Толубеев Н. П.
Гришин К. Н.	Манякин С. И.	Усубалиев Т.
Даниялов А. Д.	Мурысев А. С.	Шелест П. Е.
Егорычев Н. Г.	Насриддинова Я. С.	Шибаев А. И.
Калнберзин Я. Э.	Нуриев З. Н.	Шитиков А. П.
Капитонов И. В.	Овезов Б.	Шурыгин В. А.
Кокарев А. А.	Попов Г. И.	Щетинин С. Н.
Коновалов Н. С.	Притыцкий С. О.	Юнак И. Х.
Коротченко Д. С.	Расулов Д.	

Цул тIехьагIа съезда балха порядок чIоагIйир.

БАЛХА ПОРЯДОК:

1. КПСС Центральни Комитета отчет — докладчик КПСС ЦК Хьалхара секретарь нов. Н. С. Хрущев.

2. Центральни Ревизионни Комиссе отчетни доклад — докладчик Ревизионни Комиссе председатель нов. А. Ф. Горкин.

3. КПСС Программа проект — докладчик нов. Н. С. Хрущев.

4. КПСС Устава юкъе хиннача хувцамех — докладчик КПСС ЦК секретарь нов. Ф. Р. Козлов.

5. Парте Центральни органаш харжар.

* * *

ДIахо, съезда заседане председателал деш волча Ф. Р. Козлова КПСС Центральни Комитета отчет е дош лу КПСС ЦК Хьалхарча секретара нов. Н. С. Хрущева. Делегаташеи хьаьшашеи чIоаггIа тIоараш а детташ тIаэц Никита Сергеевич Хрущев. Берригаш а хьалгIовтт.

Iуйранарча а сайранарча а заседанешка Н. С. Хрущева яьча докладага чIоаггIа уйла тIаяхийта, дуккхаза а чIоаггIа а дIаьхдаь тIоараш детташ, юкъагIвоахаш, ерригача зало могаеш ладийгIар.

Цул тIехьагIа сайранарча заседане Ревизионни Комиссе председатела нов. А. Ф. Горкина съезда яьча КПСС Центральни Ревизионни Комиссе отчетни докладага ладийгIар.

Дадаева болам хьал а лаьца

БIарчча денах бизза пайда эца йиш йоацаш чIоагIа сагота хьувзаду тхо, механизатораш, укх шера йоачаша. Деш хIама а доацаш таккхалча вагIа са тец, хIана аьлча ККХ-3 санна йола дика машин хилча, кхай тIа хила дог доагIа.

Из машин аз лелаю дукха хаеце а, цун торонаш яйза ва со. ХьажкIаш чуэца йолаеннача хьалхарча деношка 6 дийнахьа 35 гектар чуийцар тха агрегато, вешта аьлча, дийнахьа юкъера лаьрхIача 6 гектар. ХIаьта цхьаццадолча деношка 7 гектарага кхоачаш чуэцар оаха уж.

Ала дезаш да, сои тракторист Леонид Лапшини, хьажкIаш дIакхухьаш бола трактористаш Степан Илови, Николай Чебатаеви юкъеволаш йолча тха агрегато из болх атта кхоачашбеш ца хилар.

Болх беча хана оаха вIаши новкъостал ду, цудухьа болх сихагIа а лел. Цхьаццадолча дийнахьа 300 центнерага кхаччалца хьажкIаш хьатта йохьийт тха агрегато. Цкъарча юхьига лоадама хьажкIаш хетац царех, цхьабакъда, уж кулгашца яха йийза хиннаяларе 50 совгIа саг эшаргвар.

ДогIаша чIоагIа новкъарле йойя а, тхо хIама ца деш Iац йоачаш латтача хана а. Машинаш тоае езачара тоаю. хьакха дезача даьтта хьокх.

Цу тайпара цкъа тхоай машинашка хьожаш тхо доахкача хана гучадаьлар тхона каст-каста тхоаш сецаш хилара бахьанаш — «шаг-19» яха зIы багара лелхар бахьан долаш хиннадар из.

Из зIы тIералелхаргйоацаш тоае йиш хилар гуча а даьккха, массава раьза а волаш, оаха лаьрхIар, ползункаш ай а яь, зIы оза. Цунах дика пайда баьлар — зIы бахьан долаш сеца латташ ха йоае езаш хилац тха хIанз. Цудухьа, ях аз, комбайна фу эш хьажара йоаеш йола ха цIаккха а дукха ма хета. Дика тоаяь кийчъяьча машинаца вIаштIехьдоал дийнахьара норма тIеххкхоачашъе.

Беррига советски нах санна, чIоагIа дог гIоздаьнна накъа енай тха агрегат КПСС XXII-ча съезда, хIаьта хIанз, дийнахьара нормаш шозза а кхозза а кхоачашъе гIерт тхо, планах чуэца езараш 4 гектар мара йоацача, 8—9 гектар хьажкIаш чу а эцаш.

Я. ХОДАКОВ,
Сунженски района XIX-ча партсъезда цIерахча колхоза комбайнер.

ДЕГIАБОАГIАШ ЛАТТ ХЬАЙБАЙ БОАХАМ

Шоаш тIаийца социалистически декхараш кхоачаш а деш, хьайбай продукташ йоахилгеи уж паччахьалкхенга йохкилгеи алсамдоаккхаш я Ножай-Юрта района колхозаш. Соахка цу юкъагIа дехка хинначул дулх 1,8-ззеи шура — 2-ззеи дукхагIа дехкад укх шера района дерригача боахамаша. Орджоникидзе цIерахча колхозо (колхоза председатель нов. Хусихаджиев, парторганизаце секретарь нов. Оччаев) паччахьалкхенга шура йохкара шера йоагIа план августа бетта кхоачашйир, иштта 20-ча сентябре 110 процент кхоачашйир шера йоагIа дулх дохкара план а, цу тIа соахкарчул дулх 3-ззеи шура 2,8-ззеи дукхагIа а дехкад.

ДикагIа дола доахан доладар а доаханна деш дола гIулакх тоадар а бахьан долаш цу колхозе хIара Iатто луш йола шура 436 килограмм соахкарчул дукхагIа тIакхийттай.

ХIара Iаттагара шера 1700 килограмм шура яккха, аьнна, декхар тIаийца хиннача колхоза дикагIа йолча доярка Саралиева Белита хIанзале а ше деттача доахах хIара Iаттагара 1750 килограмм шура яьккхай. Шу чакхдалалехьа хIара Iаттагара кхы а 850 килограмм шура яккха дош деннад цо.

Башха дика балхаш ду Iаьсий леладеча Турлаева Бануси скотника Гезихаджиев Ахьятеи. ХIара дийнахь-бус 700—800 грамм дулх тIакхет цар гIулакх деча Iаьсех хIаранена.

Ерригача районе а дикача балхашца белгалбаьнна ба доярказ: Ленина цIерахча колхозера Ахмедова Зулипати Х. Нурадилова цIерахча колхозера Бисаева Себирати. Шоаш деттача доахангара шура яккхара даькъе шера шоаш тIаийца хинна декхараш хIанзале а кхоачашдаьд цар.

Районерча колхозашка дукха балхаш даьд хьайбашта керда помещенеш хьалъеш а, йолаш ярашта ремонт еш а. Алхха Орджоникидзе цIерахча цхьан колхозе а укх шера хьалъяьй 150 етт чухожаш йола цхьа типови помещени 80 Iаьса лаьрхIа Iаьсий чудохка цхьа помещени. Иштта хьайбашта помещенеш хьалъяьй А. Шерипова, Ю. Гагарина, Х. Нурадилова цIерахча а, иштта кхыча а колхозашка.

Хьайбашта доакъар кийчдара гIулакх йистедоалаш латт районерча колхозашка, хьайбаша Iа доаккхаргдолча моттигашка дIатIаэзад доакъар. ХIара Iатта 30 тонн кхоачаш силос хIанззехьа а кийчъяьй.

КПСС XXII съезда сийленца накъа бахара яхье баьннача районерча къахьегамхоша йоккха котало яьккхар. Паччахьалкхенга дулх дохкара шера план 162 проценти тха дохкара 154 проценти кхоачашъяьй районо.

Укх шера фуаш дохкара план 108 процент кхоачашъяьй. Соахка дехкачул диазза дукхагIа хIанзале а фуаш дехкад тха колхозаша.

В. МАГОМГАЗИЕВ,
КПСС Ножай-Юрта райкома секретарь.

Оаха яздаьчох хиннар

„Клубаши библиотекаши кийчъяра сагота бац Урус-Мартане"

Иштта корта а болаш № 73-ча «Сердало» газета тIа кепа техача корреспонденцех укх тайпара хоам бу Урус - Мартана культура отдела заведующе нов. Эльмурзаева: «Корреспонденце тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш райисполкома заседане дийца а дийца уж дIадахара де дезараш оттадир 10-ча октябре баьча тохкамах районерча 37 культура учрежденех бокъонца ремонт яьй 34, юхейиса 3 учреждени а кастта тоаяь яргйолаш я. Культура учрежденешта эшаш долча 1100 складометр дахчах 800 складометр хьадена даьннад.

«ХЬАЖКIАШ ХЬАТТАШКА ЛАТТ»

КПСС Урус - Мартана райкома секретара нов. Русина лакхе белгалъяьккхача корреспонденце хьакъехьа язду: «Корреспонденце тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадахара де дезараш даьд, «Горец» яхача совхоза отделене управляющена н. Атиева партийни бехк баьб».

Совхозе эггара хьалха

Укх шера дика хьажкIаш кхеяьй «Шалинский» совхоза пхелагIча отделене хьажкIаш лелаераша. Къаьстта доккхий толамаш даьхад цхьаццайолча звеноша. Царех я юртарча клуба заведующе Ибрагимов Султана инициативах вIашагIъелла комсомольско - кагирхой звено.

ХьажкIаш кхее гIерташ Ибрагимова звенос хьийга къа дейнадац. 25 гектара тIа дIайийна хинна хьажкIаш отделене эггара дикагIа хиннай.

Звено членаша лаьрххIа вIаштIехьдаьхар хьажкIаш ца йойташ сихагIа чуэцара балхаш, уж лораелга.

Болх дика вIаштIехьбаккхарахи хьажкIаш лелаераша дика къахьегарахи торо хилар ца а йойташ, сихха хьажкIаш чуэца. 25 гектара тIа дIайийнача хьажкIий хIара гектара тIара 70 центнер фуалъяьха хьажкIаш а йоахаш, совхозе эггара хьалха хьажкIаш чуийца яьлар звено. Еррига хьажкIаш паччахьалкхен амбарашка чутессай.

Шоай участкера хьажкIаш чуийца а яьнна, хIанз лоалаха болх беча звеношта новкъостал деш я комсомольско-кагирхой звено.

Ш. ДАЦАЕВ.

Колхозийи совхозийи кулгалхой кийчбеш йола школа

РСФСР юрта боахама министерства вIашагIйохк колхозийи совхозийи хьалхле лелаю болхлой кийчбу цхьан шера йола школаши цар говзалаш лакхъе, аьнна ялх бетта йола курсаши. Школаши курсаши йохкаргья лакхехьарчеи юкъерчеи юртбоахама дешара заведенешка, Iилма-тохкама институташка, паччахьалкхен опытни станцешка, республикерча дикагIа долча боахамашка.

Школашка дIаийбу колхозий председателий заместителех, совхозий директорий заместителех, отделеней управляющеех, фермай заведующеех, производственни комплексни бригадай бригадираех, юрта боахама специалистех, партийни, советски, юртбоахама органий болхлоех, лакхехьареи юкъереи образовани йолаш бола нах.

Занятеш ергьяраш ба цIи хеза Iилмахой, профессораш, дешара заведеней преподавателаш, специалисташ, юрташкара новатораш.

Школашка а курсашка а 1 декабре дIайолалу занятеш.

Дешархой совгIат

Наьсарен района Пхьилекъонгий-Юртарча юкъерча школа дешархоша лаьрхIадар 30 гектарах хIаране тIара 50 центнер томараш тIехьа хьажкIаш чуэца аьнна.

«Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий-Юртарча отделене кулгалхоша 30 гектар лаьтта къоастадир школа производственни бригадана. ХьажкIаш хьалкхеяра вIашагIъеллача 40 сагах латтача бригада керте оттавир Котиев Башир. БIаьстан юхье денз кхай тIа деррига балхаш дIахьош тIахьожам лоаттабир школе производственни урокаш хьехаш волча Ведзижев Мухарбика.

Гуйрено хьагойт цар къа мишта хьийгад, шоай кхайна мишта доал даьд. ХIанз хьажкIаш чуэцаш ба дешархой. ХьажкIаш чуэцача дика къахьег Котиев Башира, Сапралиев Iалихана, Плиева Марема, Плиева Фасимана кхы дуккхача а дешархоша. Белгалдаккха дезаш да царца цхьана хьехархоша а хьажкIаш чуэцаш хилар. ХIанзале а гуш да дешархоша дош тIеххкхоачашдергхилар. 10 октябрга шоай кхай тIара цар чуийцаяр 720 центнер дикача хьажкIий. Из хул хIара гектара тIара 50 центнер совгIа.

М-С. ПЛИЕВ.

КХАЛНАЬХА ИРАЗ

«Паччахьа хана цунна тIалаьттача а дуккхача капиталистически мехкашка хIанз тIалаттача а эхь долча лоалах кхалсаг мукъаяьккхар Советски Iаьдало»,— аьлар КПСС XXI исторически съезде ше доклад еш Н. С. Хрущева.

Советски Iаьдал отталехьа цхьанна даькъе ца хиннача кхалнаха хьинаре къа ца хьегаш цхьаккха моттиг яц. Заводашкеи фабрикашкеи чоалханерча машинашца балхаш деш, автомобилаши трактораши лехкаш, хьайбаш кхоабача фермашка, метеорологически станцешка къахьегаш, хьехархой, лораш, Iилман болхлой болаш гу вайна тахан кхалнах.

Дукха ба тха районе геттара дика къахьегарца белгалбаьнна кхалнах. Ерригача республике а цIи хеза я хIара Iаттагара дийнахьа пунт шура яккхара тIахьехаш кхайкарал даь доярка Авилова. ХIара шерра шера шоаш деттача доахангара дукхагIа шура йоах Ленина цIерахча колхозерча дояркаша Кулешова Мариiяс, Нугуманова Болдус, Кирова цIерахча колхозерча Салаватова Мариiяс, Л. Баламбаевас, «Коминтерн» колхозерча Тищенко Аннас, Авилова Ксенияс, Сталина цIерахча колхозерча Т. Курышевас, З. Кузнецовас, Л. Магазейщиковас.

Парте XXII съезда сийна яьржача яхье а баьнна хIара Iаттагара 2000 а кхы дукхагIа а килограмм шура яьккха 60 гаргга доярка я районе. ХIара яхкача котамгара 130 фуъ гулдаьд 9 бетта Ленина цIерахча колхоза котамашка хьожаш болча Д. Ивановаси М. Кравченкоси.

ХьалхагIа цIаккха а ца хиннача тайпара чIоагIа къовсам лелабаьб укх шера хьажкIаш дика хьувкъийтара. Юххьанцарча хьоккхамашка хьежача, хьажкIаш дикагIа хьийкъай Ленина цIерахча колхозе. Гайсина Булията звено хIара гектара тIара 63 центнери Уманцева Анний звеной чун тIара 50 центнери хьажкIаш йоалл.

600 гектара тIа ялатийна хьажкIаш кхеяьй кхаь звенос. Царех Попова Марияй звенос — 35 центнер, Маслова Татьяна звенос — 40 центнер, Залина Лидай звенос — 59 центнер хьажкIий йоаккх хIара гектара тIара.

Юрта боахаме санна дика балхаш ду районерча кхалнаха кхыча доакъошка а. Дикача балхашца районе сийле яьннай Шелковской лесхозерча балха нормаш даиман 130—150 процент кхоачашъеш болча С. Марковай, Р. Пешковай, Ильича цIерахча кирпишкий заводе массаза а планаш тIеххкхоачашъеча болхлой А. Павловай, Н. Рубцовай, Червленски чхьагIара заводерча Мишутушкинай, Котовай, Ксензовай, Фроловай, иштта кхы дуккханей а.

Хьехархой болаш а детсадашкеи интернаташкеи воспитателаш болаш а къонача тIехьенна дешар, вай ханарча нахах дахка деза дика гIулакхаш Iомадеш 166 кхалсаг я районе. Царна юкъе къаьстта белгалбаха беза Червленни школа-интерната хьехархойи воспитателаши Новикова, Дмитриева, Тамазина, Кузьмина, района школашкара Смагина, Бронзова, Буфистова, Белоусова, Хамицева, Юзикеева, Азизбаева, иштта кхыбараш.

«Халкъа дешара отличник» яха значокаш енна 11 хьехархо ва районе.

Къахьегамхой унахцIено лораяра балхаш тIа а дукха кхалнах ба районе. Къаьстта чIоагIа унахошта нагъа боалаш, шоашкара дукха дарба даьнна ба жа кхоабача совхоза больницера Сумарук Валентина Павловнаи «Коминтерн» колхозера акушерка Корнеева Лидия Ивановнаи.

Коммунизма материально - технически база хьаергйола керда саг, коммунистически общества саг хьалкхевелга лоархIамегIара декхар а даь парте хьалхашка оттадаьча хана партийни организацешта чIоагIа новкъостал ду кхалнаьха советаша. 6 кхалнаьха совет я районе вIашагIъелла. Партийни организацешца цхьана цар дукха болх бу кхалнаха юкъе. Укх шера 25 кхалнаьха собрани яьй, 116 лекции доклади хиннай, иштта кхы балхаш даьд. Районе 70-нел совгIа кхалсаг я кулгалдеча балхашта, цар массане а шоай балхаш дика ду.

IалаьмаIте хоза, къоагадаь аьннад парте Программа проекта тIа: «Коммунизмо кхоачашду беррига нах социальни нийсхо ца хиларах, низ-Iоткъам бареи эксплуатацеи ерригача формех, тIема унзарча Iазапех мукъабахара исторически декхар, укх лаьтта дерригача халкъашта Машар, Къахьегам, ПаргIато, Нийсхо, Ираз Iалаш а ду».

КПСС кердача Программа дегаш гIоз а даьха беррига къахьегамхой санна, вай парте съезда накъа баьхкар районера кхалнах.

В. ТАБАЦКОВА,
КПСС Шелковской райкома секретарь.

ИТТ ЭЗАР ТОНН КОМСАШ— ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА

Климатически хьалаш дика доацашехьа укх шера хьал а кхеяь, 10240 тонн комсаш паччахьалкхенна дIаеннай наурцаша. Парте съезда сийна яхь а лаьца доккхий производственни толамаш даьхад дуккхача бригадашеи звеношеи. Низ кхо ца беш къахьегар бахьан долаш мегад царна шоай декхараш тIеххкхоачашде.

Къаьстта дика къахьег Наурски комсий совхозерча Нежура Лидияс хьалхле лелаеча бригада коллективо. 547 тонн комсаш яккха декхар тIаийцача 706 тонн яьккхай цо.

Ший задани тIеххкхоачашъяьй цу совхоза Валентин Недоспасова хьалхле лелаеча бригада, «Советская Россия» яхача совхоза бригадира Шайхалиев Хьусейна бригада, Степан Вострикова (Наурски совхоз), Валентин Казачкова («Комсомольский» совхоз) хьалхле лелаеча бригада членаша а кхы дуккхачар а.

Къаьстта белгалъяьнна къахьегаш я Калиновски совхоза Елена Никочовас хьалхле лелаю комсаш лелаерий бригада. 120 тонн комсаш яха задани йолча метта 275 тонн яьккхай цар.

Доккхий производственни хьоккхамаш дахар бахьан долаш облсовпрофа соцамах нов. Никоновай бригада коллектив республикански къахьегама сийлен Доска тIа яьккхай.

Комсаш чуэцара бокъонца бола мастераш шоаш хилар хьахьекхар Иванченко Александрас, Берсаева Хьалимата, 250 килограмм норма йолча метта 900 килограмм комсаш йоахар цар дийнахьа.

Комсий гаьнаш нийса яIар комсаш дика хьувкъаш хилара бахьанех цаIда. Комсаш говза йоIаш бола нах шоай тайпара бола «хирургаш» ба, йоах комсаш лелаераша. Да а да из иштта. Наурски совхозерча Юрий Александрович Никитенкос дика еIаяр «Агадаи» яха комсаш. Уж комсаш ше чуийцар цо укх шера, хIара гектара тIара 12 тонн а йоаккхаш. ХIаьта цунна уллув болх беш хиннараша шозза кIезигагIа яьхар комсаш. Уж кIезига опыт йолаш бар.

Комсаш яIа, тоае, лаьттах йохкаш яраш лаьттах йохка ха я хIанз. Дика кийчбеннаб цу гIулакха комсаш лелаераш. Комсаш говза яIара бокъонца йола школа хьайийлай Калиновски совхозерча Гладилина Василиса Ефремовнас. Цунгара Iомавеннав 16 саг. Цар йиIача комсий участка тIара 300 тонн гаргга комсаш яьхар.

Семилетка диълагIча шера чIоагIа хьувкъаргйолаш комсаш тоаеш, кийчъеш ба комсаш лелаераш.

Р. БОГДАНОВ.

Вай хьажкIаш лелаераша сийленца кхоачашдаьд шоай декхараш. Дика хьийкъа хьажкIаш хьал а кхеяь хIанз уж чуийца йистейоалаш латт.

Бакъда, алхха хьажкIаш лелаерий гIулакх хинна Iийнадац уж балхаш. Майрра ала йиш я хьажкIаш чуэцалга вай республикерча берригача къахьегамхой сийлахьа декхар хинна дIаэттад, аьнна.

ЗIамига а е йоккха а цхьаккха предприяти, завод, институт хургьяц вай республике шоай болхлой хьажкIашка ца бохийташ. Белгалдаккха дезаш да дукхагIа йолча моттигашка цар Iалаьмате доккха новкъосталаш даьлга. Цудухьа дег тIара баркал оал хьажкIаш лелаераша шоай шефашта.

Укх сурта тIа шоана бIаргагу кагийнах (аьттехьара аьрдехьа) слесарь Ибрагимов Абдумуслим, вулканизатор Шуликов Владимир, къона болхло Агаджанов Владимир Грозне бахаш ба. Мехкдаьттаи газови промышленноста управлене автобазе болх беш ба уж.

ХьажкIаш чуэца йолаеннача хана денз кагийча наха новкъостал ду Сунженски района Ленина цIерахча колхоза Гансуев Iале звенона. Iале механизированни звенос 290 гектар хулача майдан тIара юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 45—50 центнер хьажкIаш йоах. Иштта хьийкъа хьажкIаш сихагIа чуийца яхара хьинаре къахьегаш ба Грознера баьхка къона болхлой. Царех хIараче дийнахьа 600—650 килограмм хьажкIаш хьайоах.

ХIанз парте XXII съезда накъа болхаш кхы а дикагIа болх бу Ибрагимова, Шуликова, Агаджанова.

Геттара дика лел рационализаторски болх «Октябрьнефта» автоматикаи телемеханикаи опытно -производственни балхий цехе. Рационализаце отдел лелаю говзача инженера Валерий Михайлович Белоусова. Укх шера 5 эзар сом пайда луш йола 60 рационализаторски предложени яла лаьрхIадар цеха коллективо. 9 эзар сом пайда луш йола 50 предложени еннай хьалхарча ийс бетта. Рационализатораншта юкъе чIоагIа сий долаш ва коммунист Сергей Котов. Парте XXII съезда сийна къахьегама вахте а этта, денна 150 процент кхоачашъеш хьавенав из балха нормаш. Цул совзIа дукхача маьхера 3 рационализаторски предложени а еннай нов. Котова.

СУРТА ТIА: Сергей Котови (аьрдехьа) Валерий Белоусови кердача предложенега хьожаш боахк.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Республика совхозий аргIанара декхараш

Коммунистически общество хьалъяра промышленность дегIайоалаярца цхьана геттара дукха продукци лургйолаш масса оагIорахьара юрта боахам тоабелга укх гарггарча ткъаьх шера эггара хьалхарча аргIанара декхар а лаьрхIа хьалхашка оттаду Советски Союза Коммунистически парте кердача Программа проекто.

Уж декхараш кхоачашдара даькъе боккхача лоархIамера я совхозаш — хьалхле шоашка йола социалистически предприятеш. Юрта боахама даькъе белгалъяьккха Iалаьмате йоккха программа кхоачашъяра 1980 шу хьаотталца йолча хана совхозий боахама деррига доакъош дегIадоаладара перспективни план оттаеш я хIанз Нохч-ГIалгIай республика совхозий трест.

Къаьст-къаьстача совхозашкарча хьалашка хьежжа укх гарггарча шерашка совхозашта специализаци елга а лерхIаш оттаю из план. Масала, Наьсарен районе коартолаш ювш йола совхоз хургья, Шаьла районе духхьала сомий-баьца даарий совхоз вIашагIйолла лерхI.

1962—1964 шерашка Надтеречни хий дехка канал дилларца дийзза цу районе хIанз йолаш йолча шин совхоза кIийлен тIа комсаш лелаеш йола пхи совхоз юлларгья, 7, 5 эзар гектар комсаш а хургйолаш.

ХIанззехьа а комсий совхозаш яьй Гудермесски районерча совхозех. Укх гурахьа 800 гектар комсаш дIайогIаргья цига. 100 эзар устагIа а хургболаш, кхы цхьаькха а жа леладу совхоз вIашагIйолла лерхI Наурски районе.

1980 шу хьатIакхачалехьа геттара чIоагIа хувцалургья треста совхозаша культураш дIаювш долча лаьттай структура. Хьун петараш йола лаьтташ а хьайбаш дажаш хинна лаьтташ а ахарца дукхагIа хургда совхозаша оахаш дола лаьтташ. Къаьстта дукхагIа дIаюврргья хьажкIаш. Нагахьа санна ялата лаьрхIа чуэцаш йола хьажкIаш 1961-ча шера 34 эзар гектар яле, 1965-ча шера 56 эзари 1980-ча шера 65 эзари гектар хургья. Аханза даьда лаьтташ оахаш а, кIезига хьувкъаш йола культураши цхьан шерара баьцаши кIезигагIа ювш а дукхагIа хулийтаргья дIаювш йола хьажкIаш.

Хьалха хьайоала культураш чуийцачул тIехьагIа мукъадаьннача лаьтта хьажкIаш дIаер пайдана гIулакх хилар гучадаьннад укх тIеххьарча шинкхаь шера. Баьча лоархIамах гучадаьннад, хьалха а шозлагIа а цхьан кхай тIа дIайийнача хьажкIаша цхьан шера хIара гектара тIара 9 эзар доакъарий единица лулга, шекара свеклаш дIайийнача гектара тIара доалачул а дукхагIа да из. Свеклай гектара тIара 7—7,5 эзар доакъарий единица мара ялац. Ахкан хана силос а кхыдола доакъар а кийчдара керттера никъ ба хьалха кхача культураш чуийцачул тIехьагIа хьажкIаш дIаювлга.

Агротехника тоаярца, хьажкIаш дIаера, кхеяра, чуэцара балхашта механизаци ярца Iалашдергда 1965—1970-ча шерашка хIара гектара тIара 45—50 центнер фуалъяьхача хьажкIий йоаккхилга.

Ялата лаьрхIа дукхагIа хьажкIаш дIаерца а уж дикагIа хьувкъаярца а, хIаьта иштта ка бола ялаташ дикагIа хьувкъадарца а 1961—1962 шерашка даьккхачул кхозза совгIа дукхагIа ялат доаккхаргда 1970—1980 шерашка.

Хьайбаш белкови доакъарашца Iалашдара республика совхозаша дукхагIа дIаюврргья бобови (кхеш) культураш, дIаейолаергья керда культура — доакъарий кхеш.

Шекара промышленность дегIайоагIаш хиларца 3, 5 эзар гектар дукхагIа дIаюврргья шекара свеклаш.

КПСС Программа проекта тIа белгалдаьккхача тайпара, хьайбашкара йоала продукци алсамъяккхар духьа дебадергда масса а тайпа хьайбаш а коа тIара оалхазараш а, сихха тIакхетаргья царгара йоала продукци.

Кхы гаьна ца доалийташ, укх гарггарча шерашка бизза пайда эцаргба лоамий даьгIенех. Доахан а жа а доажаде дика моттигаш я уж. Ахкан замах цу даьгIенашка доажаде лерхI совхозий деррига кагий доахан, хIаьта цхьадараш бIарччача шера а цига хургда.

Лакхача лоамашкарча даьгIенашка доладе йиш йолаш да лоаман жа, масала, тушински, карачаевски, лезгински, иштта кхыча фух дола жа. Лоаман жа доладар духьа цу фух 15—20 эзар устагIа боалабергба республика совхозаша 1962-ча шера.

Укх тIеххьарча хана эшшача тайпара йоакхо йоацаш воча хьала тIа да оалхазараш леладара гIулакх. Совхозашка кхоачам хиллал помещенеш яц оалхазарашта, къаьстта а кIоригашта. Оалхазарашта дукха лазараш хул. Ахаш гаргга кIоригаш а доккхий оалхазараш а дов цу лазарех. Доладе торонаш йоллашехьа а оалхазараш доладеш яц цхьаццайола совхозаш.

1962—1963 шерашка хIара совхозе оалхазарий ферма хургья, укх гарггарча хана шозза-кхозза дукхагIа хилийта лерхI оалхазараш, цунга хьежжа дукхагIа хургда фуаши оалхазарий дулхи.

ХIанз механизированни птичникаш хьалъеш латтача «Старо-Юртовский», «Джалка», «Лермонтовский» совхозех оалхазараш леладеш йола специализированни совхозаш ергья.

Хьакхий дулх алсамдаккхар духьа «Надтеречный», «Ингушский» совхозашка хьалъеш латташ а кастта болх бе йолалургйолаш а механизированни ши хьакхий ферма я. Дуккха а йоккхагIа хургья «Назрановский», «Красноармейский», «Самашкинский», иштта кхыйола хьакхий фермаш.

КIезига механизаци яьй шурий фермашкарча халача балхашта. Цудухьа массанахьа а дукха мах дIабода шурийга. Укх гарггарча шерашка ерригача шурий фермашка йизза механизаци ергья доахан деттача, доакъар диллара, кхо даккхара балхашта.

Итт шера шозза дукхагIа хургда совхозашкара доахан, цунга хьежжа, 1961-ча шерарчул шозза а кхы дукхагIа а тIакхетаргья цар луш йола шура.

Ши-кхо шу далалехьа электричество хургья масса а совхозе. Балхашка а бахача наьха хьашташ Iалашдаргда а йодаш йола электроэнерги шерагара шерага дукхагIа хургья.

Шерагара шерага дукхагIа хьалдергда совхозашка наха чуIе цIенош. Нагахьа санна 1961-ча шера паччахьалкхен чотах совхозашка 15 эзар квадратни метр хиллал цIенош хьалдергдале, 1962-ча шера 20 эзар квадратни метр дергда. ДукхагIа йолча совхозашка хьалде долалургда мел эша коммунальни кхоачамаш а долаш шозза-кхозза вIаштIарадаь цIенош. КПСС Программа проекта тIа аьннача тайпара юртех хургья городех тара йоккхий нах баха пункташ, паргIата цIенош а долаш, бытовой предприятеши культурни а унахцIено лораяра а учреждениеши йолаш. ТIеххьара а культурно-бытовой кхоачамашта городашка бахараш санна хургба юрташка баха нах а.

Треста совхозий опытнохьокхама боахамаш тоалургдола гIулакхаш кийчдеш да. Юрта боахама продукци яккхара укх гаргарча 3—4 шера уж боахамаш дIатIакхача деза КПСС Программа проекта тIа 1980-ча шера лаьрхIача боарамашка.

1980-ча шерага дIа а ца кхоачаеш, белгалъяь программа дикка хьалхагIа кхоачашъелга — иштта да Нохч-ГIалгIай республика ерригача совхозий декхар. Из дара мел эшар долаш да. Из декхар кхоачашдара тIаберза беза республикански треста совхозий кулгалхой, специалисташ, беррига болхлой.

Г. САМАРСКИЙ,
совхозий треста директор.

ПАРТЕ ЛАЬРХІАД— КХОАЧАШДЕРГДА

Съезда хетаяь митингаш

Самардийнахьа КПСС XXII-гІа съезд хьеллара хетаяь митинг хилар Грозненча Центральни ремонтно-механически заводе. Митинг хьеллаш лоацца къамаьл дир завода директора нов. Сардалашвиле.

Цо аьлар: «Съезда хьалха яьржача социалистически яхьа юкъе а яха ше тІаийца декхараш кхоачаш дина вай коллективо. Планал совгІа 55 эзар сома маьха продукци арахийцад, 4,5 процент лакхъяьй къахьегама овсарле, дикка лохбаьб продукцега дІабода мах. Вай коллектив чІоагІа гІадъяха я, тахан воаш денна дош кхоачаше вІаштІехьдаларах. Коммунистически къахьегама цІи яккхара къовсам лоаттабеш я завода коллектив. ХІанзале а дуккхача болхлоша, бригадаша, цехаша из цІи яьккхай. Съезд хьаеллача денга дикача совгІатацца накъа баьхкхаб комсомольцаш токараш Гашин, Прусаков, слесарь Енгулатов. 17-ча октябре семилетка кхоалагІча шера план кхоачашъяьй цар».

Митинге къамаьлаш дир № 2 йолча цеха шлифовальщика нов. Дынина, № 1 йолча механо-сборочни цехерча слесара нов. Турунова, экспериментальни участка мастера нов. Толкачева, комсомольски комитета секретара, токара нов. Чикматузяна, мехкдаьтта-ремонтни оборудовани еча цеха воккхагІа волча мастера нов. Калугина, кхы дуккханеша а.

Цар массане а дувц съезда сийна шоаш кийчдаьча къахьегама совгІатех лаьца, балха хьнар кхы а совдаккхара тІахьех цар митинге гулбеннараш.

Митинге мел хиннараша массава раьза а волаш резолюци тІаийцар.

Т. УЖАХОВА.

☆

НАЬСАРЕН-ВОКЗАЛЕ. (телефонаца). Парте XXII съезда хьайилача дийнахьа йоккха митинг хилар «Назрановский» совхоза Аьлти-Юртарча отделене. Митинге къамаьл даьча комбайнера Оздоев Мовлен, тракториста Бекмурзиев Мовлен аьлар, тахан шийболх дІабола баьча съезда, иразеи гІозалени съезда сийна кхы а чІоагІагІа къахьега дог доагІа, хІаьта хІанз хьажкІаш чуэцача хана 150—160 процент балха норма кхоачашъе дош а лу оаха.

Совхоза Яндерча отделене хиннача митинге къамаьлаш даьча хьажкІаш лелаеча звеной членаша Мустафаева Іайшетен Мурзабекова Боноси дош делар шоай дийнахьара норма 200 процентага кхоачаеш съезда сийна къахьега.

Цу тайпара митингаш хилар «Октября 40 шу» яхача совхоза отделенешка, мельзаводе, кирпични заводе, гІишлош еча организацешка.

☆

МАГІАЛБИК. (телефонаца). Съезда хетаяь дуккха нах гулбенна митинг хилар Губкина цІерахча участке. Цига гулъеннараш хиннай кхоккхе а промысла коллективаш. Митинг хьайийлар нефтяникашка съезда сийна моаршал а луш, цар даьха къахьегама толамаш дувцаш къамаьл даьча «Малгобекнефта» НПУ начальника нов. Плиева.

Облсовпрофеи совнархозеи Сийлен грамоташ кхоккхе а промыслай коллективашта дІа а луш, уж коллективаш «Къахьегама сийлен» книжка тІа дІаязъяь хилар белгалдаьккхар мехкдаьттан химически промышленности болхлой профсоюза обкома председателя нов. Калугина.

Митинге къамаьлаш дир Ленина орден лелаеча цхьоалагІча промысла заведующе нов. Паука, социалистически къахьегама Турпала нов. Колесникова, иштта кхыбараша. Съезда къахьегама вахте отта тІаьхьйикхар цар нефтяникаш.

МагІалбика нефтяникаша съездага моаршала письмо а дахьийтар.

Цу тайпара митингаш хилар «Ингушский» совхозе. «Кавказ» яхача колхозе, иштта кхычахьа а.

☆

ШАЛИНСКИ РАЙОНЕРА КОЛХОЗНОЕ ЯХА ЮРТ. (тха собкор.). 17-ча октябре съезда хетаяь митинг йир Совнархоза СМУ-3 коллективо. Вуьнь бІаь совгІа саг вар митинге. Эггара хьалха къамаьл даьча СМУ-3 начальника нов. Измайлова белгалдаьхар коллективо даьха толамаш, коммунизм хьалхашка латта декхараш, хІаьта коллективана цІерах съезда сийна, кхы а чІоагІагІа хьинар айдаларца къахьега дош а делар.

— Ставропольски газ съезд хьаеллача дийнахьа шекара завода лургьа, аьнна тІаийца декхар итт ди хьалха кхоачаш а даь хІанз дІахо къахьега дутцо, — аьлар слесарий-монтажникий коммунистически къахьегама бригада бригадира нов. Васюкина.

Иштта митинге къамаьл дир комсомольца нов. Актина а.

Цу тайпара митингаш хилар «Шалинский», «Джалка» яхача совхозий отделенешка а.

Іана кийчо во яьй

Дукха ха йисаяц шелал отта. Цудухьа хІанззе а бокъонца хьайбаш Іангара дахара лерттІа кийчо яь яьнна хила еза дерригача боахамашка. Хьожаргда вай из болх МагІалбика района цхьадолча боахамашка мишта вІаштІехьбаьккхаб.

Дукха хьайбаш да «Ингушский» совхозе укх шера Іангара даха дезараш: 1911 бежан (царца 801 етт а болаш), 3361 хьакха, 8148 устагІа. Цу совхоза отделенешта юкъе хьайбаш Іангара дахара кІеззига дикагІа кийчо яьй 3-ча отделене шурий ферме. Кхоачам хиллал я цига помещенеш: йиъ корпус доаханна лаьрхІаи цаІ Іаьсашта лаьрхІаи. Дика тоа а яь дІаоттаяьй Іаьсий Іангара доахаргдола помещени. Цига клеткаш яьй, ийнаш Іотехад, пенаш хьаьхад, кизгаш техад, кІир техай. Иштта тоаяьй фермера вож помещенеш а. Цхьабакъда, дика лелац ферме хьалъеш латта керда стандартни помещени йистеяккхара балхаш. Кхоачам хиллал гІишлой материалаш ца хилар бахьан долаш массехк шу да из помещени хьалъеш латта. Цу гІулакха бехке я беррига кхоачамца совхоз Іалаш ца еш йола республикански совхозий управлени. ХІанз чура хьайш бетонаца хьалдеш латт цига, Іотохаш латт ийнаш. Цул совгІа дІаоттае езаш я доахан детташ йола агрегаташ. Уж балхаш 1-ча ноябре чакхдаха лаьрхІад совхоза кулгалхоша. Кхы мелал ца а еш, сихде деза из помещени йистеяккхара балхаш. ТІаккха вІаштІехьдаргда цу фермера хьайбаш лерттІа Іангара даха.

Къаьстта ювца езаш я 3-ча отделенера хьакхарч лелаю ферма. Цхьанна а тайпара Іана кийчо яьяц цига. Укх шера Іангара яккха езаш 1370 хьакха я ферме. Цхьабакъда, ерригаш а 56 клетка йола цхьа помещени мара яц ферме. Цу чу йоахкаргья нана-хьакхарч. ХІанз а ремонт яьяц цу помещенена. Клеткаш еха я, ийнаш Іотехадац, кораш кизгаш а ца тохаш, мух чу а хьекхаш латт, наІараш хийра я, пенаш дехад, нана- хьакхарч а цар Іояь кІоригаш а хоттала яда, кІалхьарцар де ханнахьа ча хьатІаувзац.

Хьакхарчаша бийсаш йоах ферма коа яьча карта чу а лехкаш. Цхьабакъда, таханкхоана шелал эттача уж чуйохка помещени-м яц. Тамаш ялла хІама да совхоза дирекце цхьанна а тайпара ферма терко ца яр. Керда помещенеш хьалъяра гІишлой материалаш хьахецац ферманна. Бакъдар аьлча, шоай низаца, шоашта могар деш-м боахк хІанз фермера болхлой: йолаш йолча помещене пенаш хьаха доладаьд, зІарех хьалъеш латт цхьаькха помещени а. Уж балхаш дІадоладаьд укх деношка ферма заведующел вайтача нов. Келигова.

Соахка 167 эзар сом а (къаьна ахча) дахийта ферма коа хьалъяьй цхьа помещени. Из хІанз хьакха дІачуяргйолаш яц. Гонга кхоачаш хотта ба цу чу, кораш дац, тхов бехаб, наІараш яц. Духхьала Іобаьржа латта биъ пен мара хІама дисадац «кердача» помещенех.

Кхы дикагІча хьала тІа бац уж лелаераш а. Массехк шу да царна лаьрхІа цІеноц цига хьалдоладаь. Уж хІанз а йистедала дага а дац.

— Оахош укх цІеношка Іа мишта доаккхаргда хац сона, — йоах хьакхарч лелаеча Ставропольцев Алексея, — ийнаш Іотехадац, пишкаш яц, иштта кхы дукха балхаш а да де дезаш.

Хьайбаш Іангара дахара эсала кийчо яьй совхоза 1-чеи 2-чеи отделенешка а. Укх тІеххьарча деношка дукха шура лаьгІъяьй 2-ча отделене шурий-товарни ферма доахана. Нагахьа санна 1-ча октябре ерригача ферме 641 килограмм шура яьккхаяле 14-ча октябре 600 килограмм мара яьккхаяц. ХІана хиннад из иштта? ДукхагІдолча даькъе из хиннад хьайбаш Іангара дахара лерттІа кийчо ца яр бахьан долаш. Стандартни помещенеш я доахан чудоахкадергдараш. Царна кІираш техай. Бакъда, цул совгІа кхы хІама-м даьдац уж Іанга кийчъяра. Помещенешка электрически лампочкаш массанахьа а яхкац, хьайш тоадаьдац, еха а еха мукх а йиа латт доаханна хий меладеш йолча агрегата секцеш.

Отделене а ферма а кулгалхой декхарийла бар хьайбаш леладераштa салоІа, шура чакхъяха, иштта кхыча гІулакхашта лаьрхІа помещени хьалъе. Из цар даьдац. ЦІе уголок я яхаш чухарца а доаллаш цхьа цІалг дагІа ферма коа. Цу чура пишк еха я, пенаш ийттІад. Лоацца аьлча наха Іа даккха йиш йолаш дац из цІалг а.

Іана дика кийчо яьй «Алханчуртский» совхоза хьайбаш леладераша. Доахан дика Іангара даргда совхозе. Фермашка хьатІаденад гІожа а моша а доакъар.

ЛерттІа Іана кийчо яр бахьан долаш хьайбаш леладерий вІаштІехьдоал дика къахьегама толамаш даха а. Иштта, хІара дийнахьи буси цхьан хьакханна 470 грамм дулх тІакхетийта дош деннадар свинарка Григоренко Марияс. ХІаьта цо лелаеча хьакхех хІаранена тІакхет 928 грамм. Кхы дуккха а ба цига иштта дика къахьегаш хьайбаш леладераш.

Кастта шелал оттаргья. Цудухьа МагІалбика района а зонерча боахамий а кулгалхой декхарийла ба хьайбай помещенеш тоаяра деррига низаш сихха оарцагІдаха.

«Сердало» газета рейдови бригада:

С. БЕЛХАРОЕВ — «Ингушский» совхоза механизатор.

А. МЕРЖОЕВ — МагІалбика района культура отдела заведующи.

А. ХАРСИЕВ — «Ленина байракх» яхача газета болхло.

М. АХРИЕВ — «Сердало» газета корреспондент.

Геттара дика гІулакх ду шоаш леладеча Іаьсашта Грозненски района № 15 йолча шурий совхоза Іаьсий леладераша А. Асабаевеи В. Коледейеи. Деннеи бийсанеи Іаьсашта дукхагІа дулх тІакхетийтара ханханнахьа доакъар тел, хий меладу цар. Планах деннеи бийсанеи хІара Іасилга 500 грамм дулх тІакхетийта дезача 730 грамм тІакхет, хІаьта цхьаккха Іасилг ца долийташ хьалкхеду.

Сурта тІа: Іаьсий леладархо А. Асабаев.

И. ПЛИЕВА сурт.

Мехкдаьтта— Даьхенна

Парте XXII-ча съезда дикача къахьегама толамашца накъа яхар духьа сийлен вахте эттаяр III-гІа мехкдаьтта промысел.

Мастераша нн. Федюшкинеи Сампиевеи кулгалдеча коммунистически къахьегама бригадаша сийленца кхоачашдаьд съезда сийна тІаийца хинна декхараш, хІаьта мастера А. Ф. Кокова бригадо декхарел дуккха совгІа деннад мехкдаьтта. Ерригача промысло 1-гІа октябрь тІакхачалехьа кхоачашъяьй ший 10 бетта йола план, хІанзале а 4000 тонн совгІа мехкдаьтта деннад ноябра чотах.

Промысла низащца мехкдаьтта доахача цхьоалагІча бригаде хьал а яь, болх бе йолаялийтай газ дІа-юха екъаш йола будка, мехкдаьтта доахача операторашта хьалъеш латт культбудка.

Кхоачам хиллал материалаш тІая чІоаггІа хала йоллашехьа а технически новкъостал деш йола машинаш йоаццашехьа а дукхагІа йола ший объекташ гуйран-Іан замалахь болх бергболаш кийчъяь яьннай промысел.

Промыслера дикагІа бола нах ба: мехкдаьтта доахачара оператораш И. Коков, Каленников, А. Васильцев, Батыжев, лаьтта кІал еча ремонта оператораш Кокаев, Н. Коков; замерщицаш нн. Голова, Комиссарова, слесараш нн. Рудак, Чирков, Пузенко, дуккха кхыбараш а.

КПСС XXII-ча съезда сийна къахьегама вахте а этта коммунистически къахьегама бригада яха цІи яккхар духьа къовсам лоаттабеш я мехкдаьтта доаха мастерий Вазиева, А. Кокова бригадаши лаьтта кІал ремонт ю Лукьянченко бригадеи.

Промысла коллективо дика новкъостал даьд юрта боахама а. «Ингушский» совхоза 34 гектара тІара хьажкІаш 8 дийнахьа чуийцар, гул а яь паччахьалкхенна дІаеннай 181 тонн хьажкІаш, цул совгІа хьатташка харжа а хержа машинаш тІа ювтташ дІакххахьийтай 166 тонн.

КПСС XXII съезда сийна хьажкІаш чуэца 10 дийнахьа болх бе «Кавказ» яхача колхозе 40 саг вахийтав промысло.

Ший темпаш лаьгІ ца йолийташ, 1961 шера план ханал хьалха кхоачашъяр духьа къовсам а лоаттабеш, вай мехка коммунистически общество хьалъеча юкъе шийгара доаггІаш дола дакъа лаца гІерташ я хІанз ерригача промысла коллектив.

Я. МАМЕДОВ,
«Малгобекнефта» III-ча мехкдаьтта промысла заведующи.

Тха совгІат

Парте XXII-ча съезда сийна доккхий толамаш даьхад Грозненски крекинг-завода № 13-14 йолча Н. Островске цІерахча установка коллективо.

Парте съезд хьаеллача денга укх шера хьалхарча итт бетта план кхоачашъе дош деннадар оаха. Из декхар ханал хьалха кхоачашдир тха коллективо. 10 бетта план 1-ча октябре кхоачаш а яь, планал совнагІа ткъаьй эшелон мехкдаьтта сийрда продукташ еннай оаха дукха езача Даьхенна. Цу юкъагІа 300 тонн гаргга бедал, дукха пар, электроэнерги, реагенташ кхояьй.

Установке болх беш йиъ технологически бригада я. Царех кхаьннена коммунистически къахьегама бригада яха сийлен цІи еннай. Цу бригадашта керте латт боккхагІа бола оператораш Г. Сурцев, И. Сухоребриков, П. Криволапов.

Шоай болх дика бовзаш, массаза а хьокхаме къахьегаш ба тха новкъостий Л. Амхадов, П. Старчило, В. Сандюген, И. Гольтяев, А. Шахгиреев, Х. Айдаев, Л. Любицкая, иштта кхыбараш а.

ТІаийца декхараш ханал хьалха кхоачашдарах облсовпрофа къахьегама сийлен книжка тІа йихьай тха установка коллектив, хІаьта иштта совнархозеи облсовпрофеи Сийлен грамота а еннай цунна.

**Ф. ВЛАСОВ,
Н. Островске цІерахча установка начальник.**

Общественни моттигашка порядок я

Боккха болх баьб Грозненча химзавода профсоюзни организацеша халкъа дружинашта дукхагІа болхлой, гІулакхера бараш юкъеозаш, дикка тоабаьб предприяте коллектива юкъера кхетама болх, общественни порядок.

Заводе вІашагІъеллача 278 саг чувоагІаш йолча халкъа дружино Черноречье яхача, дукхагІча даькъе химзавода болхлой бахача, поселкера общественни порядок лораю. Дружина керте латт завода № 12 йолча цеха слесарь нов. Халилов. ХІара денна поселкерча культура ЦІагІа, улицашка, кхыйолча общественни моттигашка порядок лораеш 20 дружинник хул. Цудухьа тІеххьарча хана общественни порядок телхаеш моттигаш кІезига хул Черноречье.

Коммунистически къахьегама смена (смена начальник нов. Шевляков) инициативах завода дружинникаш шоай ерригача смена, бригада членашца арабувл дежурстве. Цу гІулакхо вІаштІехьдоалийт заводе оттаяь график телха ца еш хан-ханнахьа а дика а болх дІабахьа.

Дружина балха хадданза тІахьожам лоаттабу профсоюзий комитеташа, хІаьта цхьайолча хана цеховойи заводскойи комитетий членаш бехктокхаме дежурнеш а хьежабу.

Дика болх барца белгалбаьннаб № 32—91 йолча коммунистически къахьегама цеха (начальник нов. Кузнецов, цехкома председатель нов. Аниканов), № 1 йолча цеха (начальник нов. Фрид, цехкома председатель нов. Мясников) дружинникаш.

Заводской профсоюзни комитето Грозхимзавода культура ЦІен правленеца цхьана кийч а яь Черноречьерча халкъа дружинай сайре яьй. Дика вІаштІехьъяьккха чакхъяьлар сайре. Цу тайпара дружинникаш вІашагІбетталуш хиларо новкъостал дергда дружинай мугІараш шерде.

Э. ДЗОРТОВ.

Сакъердаме я клубе

КПСС XXII-ча съезда дикача къахьегама совгІатаца накъа ера Грозненча Катаяма яхача поселкера «Нефтяник» яхача клуба коллектив (зав. нов. Кулагина). Дика чакхъяьккхай цига ремонт. Іай болх бергболаш кийчъеннай клуб. Кино хьокхара паччахьалкхен план массаза тІехкхоачашъю клуба болхлоша.

М. АУШЕВ.

Ред. зам. Дж. ХАМАТХАНОВ.

Империалистически буржуазе Іаьржа байракх

«Къебараш а е бІаьхийбараш а хургбоацаш, саг сагах хьагаргвоацаш, къаьстта, эгІазал хургйоацаш, къахьегама деррига рузкъаш нийсхонца дІа-юха декъа йиш малагІа общественни строй йолча хана хургья яхаш къувс дунен тІа,—йоах Н. С. Хрущева. — Оаха, коммунисташа, лоархІ, иштта йола общество саг сага доттагІеи вошеи хургвола коммунистически общество...»

Коммунистически общество хьалъяра хаьдда дола наькъаш отта а даьд, Іилма ларда тІа нийс а даьд Советски Союза Коммунистически парте Программа проекта тІа. Вай заман Іалаьмате доккхача цу документа массане а уйла шийна тІаоз. Цо гІад а буг, доккхал а дайт вай доттагІашка, вай моастагІий гоамали эгІазали хьоаю.

Империалистически реакце ший идеологически воздействе ерригa средстваш оарцагІа йоахаш, наха тІаерзаяьй коммунизман цун даькъала идеяи сий доаде гІерташ леш латта капиталистически строй лораяра. «Ший керттера чулоацам социалистически строях аьл-дитт дувцилга, коммунистически партей политикана, цар де лерхІараштa, марксизма-ленинизмана фальсификаци елга бола **антикоммунизм** империализма керттера идейно-политически герз да», — йоах КПСС Программа проекта тІа. Антикоммунизма Іаьржача байракха кІал вІашагІкхийттаб хІанз социальни прогресса беррига моастагІий: финансови алигархи, военщина, фашисташ, реакционни клерикалаш, колонизатораш, помещикаш, империалистически реакце беррига идейнии политическии пособникаш.

40 шу совгІа ха я массе тайпарча реакционераша дунен тІа эггара хьалхарча социалистически паччахьалкхенна — Советски Союза духьал харцдари аьл-дитти дувца. Нагахь санна вай мехках дувца деррига харцдар хьагулдича, хетаргахьа, уж чухошаргдолаш йоккха здани ца корае мегар.

Цхьабакъда, Советски Союзах капитализма маьхах оттабаьча идеологаша йІаьххача хана тІагІертта чІоагІа дувцача харцдараштa мегадац вай мехках дола бакъдар къайладахьа. 1957 шера 4 октябре советски наьха хьаькъалон кулгалхошеи хьаяь, социалистически общественни строяс хьаяь Іалаьмате дика хІама—дунен тІа хьалхара Лаьттан искусственни спутник планета тІа гІолла лелар мугІарех болча наха бІарга ца йойташ духьале е могаргдарий. «1957 шера октябрь беттага кхаччалца цхьаккха а шек вацар Америка промышленни, тІема, Іилма хьакъехьа хьалха хиларах. Цул тІехьагІа цІаьхха гучаяьлар лаьттан гонахьа кхесташ йола спутник, тІаккха миллионаш нах хетта баьлар юххера а коммунизм котйоала оагІув беций из яхаш цунна мукІарло данза валанзар капитализмана чІоагІагІа тІехьаэтта, из лораерех вола цаІ Честер Боулс. Космически аренаш тохкаш Советски Союзо даьхача Іалаьмате доккхийча толамий лоархІам беш американски Информационни агентства директора Джордж Аллена 1960 шера январь бетта аьлар: Советски Союз «Іалаьмате боккхача лоархІаме тІехъяьннай, цун Іилман технически торонех яла йиш я аьнна дуненна хийттачул», хІаьта США-с «шийгахьара хургда аьнна шийх нах тешаш хиннар бакъдинзар». Американски пропагандана хьалхле лелаечо иштта мукІарло деш хилар къаьстта дика да, хІана аьлча из керте латтача Информационни агентствас Іалаьмате дукха доллараш дІаухийт (1956—1958 шерашка подрывной балхага агентствас дІаяхийта расходаш 300 миллион доллар совгІа хилар) капиталистически порядкаш хестаярга, Советски Союзереи кхыча социалистически мехкашкареи вахар воча тайпара дувцарга, социализмаи коммунизмаи идеалех бола наьха тешам бохабарга.

Коммунизм хьалъеш боаллача мехка — Советски Союза экономика, Іилма, техника, культура дегІайоалаеш даьхача Іалаьмате доккхача толамаша, къонахчал долча советски наха хьа а даь, Лаьттан орбита тІа даьхача кемашца къаьстта гучадаьннача толамаша холуш хІама техар антикоммунистически пропаганда вІашагІъехкараштеи хьалхьеераштеи. Дерригача дуненна шийна бІаргадайр социалистически общественни строй мурйолаш латтача капитализмал толашагІа хилар! Советски Союзахи кхыча социалистически мехкехи доацар дувцача антикоммунизма трубодураштa карагІдаьннар цаІ да: цар дувцача хабарех нах тешачара баьннаб. Американски капитализма бІоагІех цаІ болча миллионера А. Гаррима динза ца воалаш укх тайпара мукІарло дир: «укх тІеххьарча шерашка коммунизмана духьала къовсам лоаттабеш низ тІабохийташ вай лелаяьча политико Американ дуненна хийтта хІама дика доацача оагІорахьа даьккхар. Вай коммунизманна духьала да, цхьабакъда вай ювцаш йола идеалаш доазол дехьарча мехкашта йовзаш яц».

Капитализма апологеташта могаргдий-теш къахьегамхошта дагадоалараштa деззаш дола жоп луш йола идеяш увттае? Къахьегамхошта къели балхазлои тІаоттаеш йола, юкъ-юкъе производства кризисаш хула, расовой дискриминаци шийна чухь лоаттаю эксплуататорски строй дІайоаккха идеяш оттае а кхоачашъе а могаргдий-теш ший ха яьккха дІаяьнна йоалаш латта общество лораеш бараштa? Янне а отта а лургьяц е кхоачаш а юлургьяц! ХІана аьлча уж лазараш сакхаташ капиталистически строяна шийна чухь доахкаш да.

Капиталистически строя эксплуататорски чулоацам могабеш, тоабеш дІахьокха а къахьегамхой классови декхараш довзара, кхетадара новкъарле е а дагахьа буржуазе идеологаша «халкъа капитализмах» йола миф — фаьлг арабаьккхар. Буржуазни строй хьаллоацаш, лораеш бараш нах тешабе гІерт хІанзарча капитализмах «халкъа капитализм» а хиннай, цунна чухь цхьаццаболча наьха доалахьара рузкъа дІа-юха даржаш латт, капитала «демократизаци» хулаш а латт, классаши классай вІаштдухьаленаши дІайоалаш латт, яхачох.

Цхьабакъда, бирсача бакъдолчо хІама юхедитанзар «халкъа капитализмах» йолча мифах. Капиталистически общества чура классовой къовсам мел ца баларал совгІа хІара шера тІа-тІа дукхагІа барж. Цунна дизза тешал ду забастовкай болам лакхлуш хиларо. Нагахьа санна 1956 шера забастовка еш 13,9 миллион саг хиннавале, 1960 шера забастовка яьраш 53 миллион совгІа саг вар. Дуккха нах къийлулга лакхлуш латт. Капиталистически мехкий къахьегамхоша тІа-тІа чІоагІагІа, дикагІа кхетаду эксплуатацех, къелах, нийсхо ца хиларах шоаш бизза мукъа социализмои коммунизмои мара боахарг ца хилар.

Цу хьалашка буржуазе идеологашта тІа-тІа халагІа хул халкъаш духовни плене лоаттаде, цар беррига низ тІабохийт коммунизма идеяй сий доадара «Болхлошта йола буржуазе идейни влияни йожаш, йохаш, меллуш латтача хана буржуазе массанахьа а массаза а эггара тІехдола харцдари аьл-дитти дийца а дийцад дувцарг а да», яьхад В. И. Ленина (Соч., т. 20, 453 оагІ).

Сийлахь-воккхача Ленина цу дешай къаьстта боккха лоархІам ба вай хана. Вай мехкеи кхыча социалистически паччахьалкхенийи машар безача политика де лерхІарий хьакъехьа бІеха уйлаш арайоахаш хоарцон дохьажаца халкъий кхетам бохабе гІерташ антикоммунизма пропагандисташа шоашта могар ду. Экономически хьакъехьа кІезига дегІадаьхкача мехкашта Советски Союзо деш дола цІенача дег тІара новкъостал, СССР уж мехкаш ший доала карадерзаде гІертилга да, яхаш доашх цар. Германски машара договор де, цунца дунен халкъашта юкъера хьал тоаде аьнна йолча Советски Союза предложенех машара бола кхерам ба, кхыметтел агрессе акт я, йоах антикоммунизма идеологаша.

Массане а деррига герз Іодиллара малхбузерча паччахьалкхений барт бе безам ца хилар буржуазни реакционни пропагандисташа къайлакхухь герз Іодиллара тІахьожам оттабе безам бац Советски Союза, яхача хабарашца. ХІаьта Советски правительстваи цунна керте латтача Н. С. Хрущевеи дуккхаза дІакхайкадаьд вай мохк малхбузерча паччахьалкхений тІахьожамах йола моллагІа а предложенеш тІаэца кийчча ба, аьнна, нагахьа санна уж массане а деррига герз Іодиллара барта йоагІе.

Кхыча паччахьалкхений чурча гІулакхашта юкъе ца лелхалга ший керттерчарех цхьа гІулакх долча Советски Союза машар безача политиках шоаш аьл-дитт дувцаш антикоммунизма идеологаша чІоаггІа дувц Советски Союз социалистически революци кхыча мехкашка дІайоаржае гІерт, яхаш. «Революце экспорта» реакционни теори вІалла а нийса ца хилар дизза Іилма лардаца дІахьокх КПСС Программа проекта тІарча укх мугІараша: «Революци заказах хулаш яц из арахьара тІайихьа халкъа качйолла йиш яц. Из хьахул капитализма чурча а дунен халкъашта юкъерча а вІаштдухьалений ларда тІа. Къотъяьннача пролетариата могаргдац кхыдолча халкъа цхьаккха ираз дала, цунца ший котало йоха а ца еш».

Антикоммунизма «теоретикаша» йоах, Советски Союзеи кхыча социалистически мехкашкеи сага кортамукъал яц. Цу тайпарча хабарий ерригa Іовдала уйла кхетае доккха хьаькъал дезац. Социалистически мехкий халкъаш эксплуатаце, къела, бокъо ца хилара гІабаех мукъа а даьннад, цхьа дезал а хинна шеррача новкъа социализмагеи коммунизмагеи а долх. Цу мехкашкарча коммунистически социалистически партей политика къахьегамхой материальнии духовнии хьашташ мамогга чІоагІагІа кхоачашдара тІаерзаяь я. Социалистически мехкашкарча наьха паргІатарча вахара духьал даккха фуд антикоммунизма идеологически герз леладерий? «Кортамукъа дуне» мара кхы хІама а дац. «Боккъалдар аьлча «кортамукъа дуне» эксплуатацеи бокъо ца хиларeи дуне да, сагеи къама сийнеи лоархІам бохабара дуне да, милитаризм хьаьръялареи къахьегамхошта цІий Іо а ухийташ, низ бареи дуне да», йоах КПСС Программа проекта тІа. Диктатора Франкос Испане кортамукъал дІаяккхар, цун патриоташта Іазапаш дар, Нго Динь Дьема Къулбехьерча Вьетнаме дуккха нах лувцар, цІаккха ца хезача тайпара террор лелаяр, США-е неграшта дискриминаци яр, Къулбехьен - Африкански республике сага ерригa бокъонаш дІаяхар — иштта да «кортамукъа дуне». Иштта хилар дезар капиталисташта деррига дуне а.

Антикоммунизм Азе, Африка, Латински Америка демократически низашта духьал лоаттабеча къовсаме реакце дола керттера герз да. Капиталистически е колониальни мехка моллагІа цхьа халкъ, йолаш йолча строяна раьза а доацаш, из строй хувца, халкъа хьашташа маяххара йола керда порядкаш оттае гІертача, тІаккха империалистически мехкий правительстваша Іалаьмате чехка дІакхайкаду уж коммуниста леладу гІулакхаш да аьле, из Москван кулг да, оал, иштта кхыдараш дувц. Кхыча мехкий чурча гІулакхашта юкъелелха, уж тайпа долча бахьанех пайда эца эхь хетац царна. ХІанз дунен жандарма, демократическии къамаш мукъадахареи боламаш дохадара гІулакх шоашта тІаийцад Америка ВІашагІкхийттача Штаташа. Ший реакционни гІулакхаш чакхдаха американски империализмо лелаю методаш йоашхаш, английски болхлой болама вовзаш волча деятела Палм Датт язду: «американски империалисташта хьалхашка юкъ соттае безам боаца правительство Іалаьмате чехка «коммунизма герз» да из аьле дІакхайкаю, из низагІа дІайоаккхаргйолаш кийчо а ю», яхаш. Цунах дола дика тешал да Куба хьакъехьа США-с лелаю политика, цунна духьалара подрывнойи провокационнии гІулакхаш совцийтац янкай империализмо.

Ший ха яьккха яьнна, дІайоалаш латтача капиталистически система халкъа духьалара реакционни чулоацам къайлакххахьа декхарийла йола антикоммунизм буржуазни идеологе деградаце эггара юххера дола лагІа хьагойташ я. Буржуазе реакционни идеологена духьал коммунистически партеша увттаю болхлой классеи беррига къахьегамхойи керттерча хьашташта маеззара йола коммунизма идеологи, цу идеологе царна хьех дерригача адамий ираза духьа, мишта къовсам лоаттабе беза, болх бе беза, баха беза.

Д. КАСАТКИН.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цІерахча кинотеатре.

Йоккха зал — **«Халача сахьата».**

Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8.

ЗІамига зал № 1 — **«Халача сахьата».**

Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗІамига зал № 2 — **«Халача сахьата».**

Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

ЗІамига зал № 3 — **«Халача сахьата».**

Долалу: 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

«Родина» яхача кинотеатре.

«Халача сахьата». Долалу: 9, 1, 5.15, 9.

«Лехкачун денал». Долалу: 11, 3, 7.10.

ДІаьхдаь сеанс — **2-гІа космонавт тІаэцаш я Москва.**

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 15, Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара—2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий—2-25-72; корректорске—2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 15, Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цІерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.

Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ03146 Заказ № 5711